

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Bakalářská práce

**Národní kulturní památky v Libereckém kraji a jejich
využití v cestovním ruchu**

Veronika Zechovská

© 2021 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Veronika Zechovská

Veřejná správa a regionální rozvoj – k.s. Jičín

Název práce

Národní kulturní památky v Libereckém kraji a jejich využití v cestovním ruchu

Název anglicky

Using National Cultural Monuments as a Factor in Tourism in Liberec Region

Cíle práce

Cílem práce je posoudit možnosti rozvoje cestovního ruchu v Libereckém kraji, zejména s ohledem na využití zdejších Národních kulturních památek. Dalším cílem je připravit vlastní turistickou trasu po Libereckém kraji, jejíž součástí by byly i v bakalářské práci charakterizované Národní kulturní památky.

Metodika

Výběr a studium relevantní odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které se vztahují k tématu zadání bakalářské práce. Práce se statistickými ročenkami. Vlastní terénní výzkum.

V bakalářské práci budou využity metody analýzy, syntézy a komparace.

Doporučený rozsah práce

30-40 stran

Klíčová slova

Národní kulturní památky, Liberecký kraj, cestovní ruch, turismus, region, Česká republika

Doporučené zdroje informací

- BERÁNEK, Jaromír. *Ekonomika cestovního ruchu*. Praha: Mag Consulting, 2013. ISBN 978-80-86724-46-1.
- HORNER, Susan a John SWARBROOKE. *Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času: aplikovaný marketing služeb*. Praha: Grada, c2003. Expert (Grada). ISBN 80-247-0202-9.
- INDROVÁ, Jarmila. *Cestovní ruch: (základy)*. Vyd. 2., přeprac. V Praze: Oeconomica, 2009. ISBN 978-80-245-1569-4.
- MALÁ, Vlasta. *Základy cestovního ruchu*. Praha: Oeconomica, 2002. ISBN 80-245-0439-1.
- PALATKOVÁ, Monika a Jitka ZICHOVÁ. *Ekonomika turismu: turismus České republiky : vymezení a fungování trhu turismu, přístupy k hodnocení významu a vlivu turismu, charakteristika turismu České republiky*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3748-5.
- Statistická ročenka České republiky: Statistical yearbook of the Czech Republic. Praha: Český spisovatel, 2019. ISBN 978-80-250-2955-8. ISSN 1211-4812.
- SYROVÁTKOVÁ, Jaroslava. *Cestovní ruch v Libereckém kraji*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2011. ISBN 978-80-7372-704-8.
- UNTWO Tourism Highlights, 2019 Edition, Madrid, 2019, 24 s., ISBN: 978-92-844-2114-5
- ZELENKA, Josef a Martina PÁSKOVÁ. *Výkladový slovník cestovního ruchu. Kompletně přeprac. a dopl. 2. vyd.* Praha: Linde Praha, 2012. ISBN 978-80-7201-880-2.

Předběžný termín obhajoby

2020/21 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Zbyněk Kuna, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 27. 2. 2021

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 1. 3. 2021

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 15. 03. 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci " Národní kulturní památky v Libereckém kraji a jejich využití v cestovním ruchu" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15.3.2021

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Zbyňkovi Kunovi, Ph.D. za jeho pomoc, cenné rady, odborné informace, které mi poskytl a trpělivost během zpracování. Výrazně mi pomohl při tvorbě této bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat mé rodině za podporu a veškerou pomoc.

Národní kulturní památky v Libereckém kraji a jejich využití v cestovním ruchu

Abstrakt

Bakalářská práce se zaměřuje na využití národních kulturních památek při rozvoji cestovního ruchu v Libereckém kraji. Teoretická část popisuje obecné informace o cestovním ruchu a turismu a jeho význam pro Českou republiku. Praktická část poukazuje na možnosti využití kulturních památek. V této praktické části je navržena turistická trasa, která by měla vést těmi nejzajímavějšími místy po kulturních památkách Libereckého kraje. Na konci budou sečteny veškeré náklady vynaložené na sedmidenní výlet.

Klíčová slova: Národní kulturní památky, cestovní ruch, turismus, Liberecký kraj, Česká republika, region, turistická trasa

Abstract

The bachelor thesis focuses on the use of national cultural monuments in the development of tourism in Liberec Region. The theoretical part describes general information about tourism and its importance for the Czech Republic. The practical part points to the possibilities of using cultural monuments. In this practical part, a tourist route is proposed, which should lead to the most interesting places around the cultural monuments of the Liberec Region. At the end, all the costs spent on a seven-day trip will be added up.

Keywords: National cultural monuments, tourism, Liberec region, Czech Republic, region, tourist route

Obsah

Seznam obrázků	10
Seznam tabulek	10
Seznam grafů	10
Seznam použitých zkratk	11
Úvod	12
1 Cíl práce a metodika	13
1.1 Cíl práce	13
1.2 Metodika	13
2 Cestovní ruch České republiky	14
2.1 Cestovní ruch jako systém	16
2.2 Druhy cestovního ruchu	18
2.3 Formy cestovního ruchu.....	20
2.4 Cestovní ruch v České republice.....	22
2.4.1 přírodní atraktivity	22
2.4.2 kulturně-historické dědictví	23
3 Význam cestovního ruchu pro Českou republiku	25
3.1 Společensko-politický význam	25
3.2 Turistický význam.....	25
3.3 Ekonomický význam.....	26
3.3.1 Vývoj cestovního ruchu	27
3.3.2 Cestovní ruch a vstup České republiky do EU	34
4 Charakteristika Libereckého kraje	36
4.1 Národní kulturní památky Libereckého kraje	39
5 Cestovní ruch v Libereckém kraji	42
6 Návrh turistické trasy	46
6.1 Den první.....	46
6.2 Den druhý.....	47
6.3 Den třetí.....	49
6.4 Den čtvrtý.....	51
6.5 Den pátý	52
6.6 Den šestý	54
6.7 Den sedmý.....	55
6.8 Celková kalkulace nákladů	56
6.8.1 Náklady na ubytování	57

6.8.2	Náklady na stravování	57
6.8.3	Náklady na dopravu	57
6.8.4	Náklady na jednotlivé dny dle programu.....	58
Závěr		59
Seznam použité literatury		60
Seznam použitých internetových zdrojů.....		61

Seznam obrázků

<i>Obrázek 1: Cestovní ruch jako systém</i>	17
<i>Obrázek 2: Typy cestovního ruchu podle místa realizace</i>	19
<i>Obrázek 3: Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních Libereckého kraje v jednotlivých měsících</i>	42
<i>Obrázek 4: Zahraniční hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v Libereckém kraji</i>	43
<i>Obrázek 5: hrad Trosky</i>	47
<i>Obrázek 6: Dlaskův statek</i>	48
<i>Obrázek 7: zámek Hrubý Rohozec</i>	50
<i>Obrázek 8: zámek Sychrov</i>	51
<i>Obrázek 9: hrad Bezděz</i>	52
<i>Obrázek 10: zámek Zákupy</i>	53
<i>Obrázek 11: hrad Grabštejn</i>	55
<i>Obrázek 12: Ještěd</i>	56

Seznam tabulek

<i>Tabulka 1: Cestovní ruch v České republice podle krajů v roce 2018</i>	44
<i>Tabulka 2: Vybrané údaje za Liberecký kraj- cestovní ruch</i>	45
<i>Tabulka 3: Náklady na ubytování</i>	57
<i>Tabulka 4: Počet najetých kilometrů za pobyt</i>	58
<i>Tabulka 5: Vstupné jednotlivých dní</i>	58

Seznam grafů

<i>Graf 1: Vývoj účasti obyvatelstva Československa na pasivním zahraničním cestovním ruchu v letech 1963-1989</i>	31
<i>Graf 2: Vývoj aktivního zahraničního cestovního ruchu celkem a ve struktuře v letech 1970-1989</i>	32
<i>Graf 3: Příjezd zahraničních turistů (v milionech) do ČR mezi roky 2010 až 2020</i>	33
<i>Graf 4: Příjmy ze zahraničního cestovního ruchu (USD mld) rok 2010-2019</i>	34

Seznam použitých zkratk

ČLR	Čínská lidová republika
ČR	Česká republika
ČSU	Český statistický úřad
EU	Evropská Unie
HDP	Hrubý domácí produkt
HUZ	Hromadné ubytovací zařízení
CHKO	Chráněná krajinná oblast
NKP	Národní kulturní památka
NPÚ	Národní památkový ústav
OCR MMR	Odbor cestovního ruchu Ministerstva pro místní rozvoj
UNWTO	Světová organizace cestovního ruchu
USD	Americký dolar
UNESCO	Organizace pro výchovu, vědu a kulturu
WTO	Světová obchodní organizace

Úvod

Bakalářská práce se zaměřuje na využití národních kulturních památek pro rozvoj cestovního ruchu v Libereckém kraji. Cestovní ruch patří v dnešní době do života každého z nás. Na celém světě opouštějí lidé dočasně své domovy, aby mohli uspokojit své potřeby relaxace, odpočinku poznání, seberealizace, kulturního zážitku a mnoho dalšího. Cestovní ruch nemá význam pouze individuální, ale stal se i výrazným ekonomickým fenoménem. Pro realizace cestovního ruchu je zapotřebí zajistit množství ekonomických činností- zboží a služeb. Cestovní ruch tak proto zahrnuje oblast podnikatelských činností, rozvoj regionálních celků a ekonomiky národní i světové. Cestovním ruch je složitým sociálně-ekonomickým jevem, který se dotýká jak ekonomických tak i mimoekonomických procesů.

Práce je zaměřena na analýzu cestovního ruchu národních kulturních památek v Libereckém kraji. První část se zabývá cestovním ruchem v obecné rovině- definice, druhy, formy, možnosti cestovního ruchu v ČR.

Další část pojednává o významu cestovního ruchu. Pozornost je věnována ekonomickému významu- toto národohospodářské odvětví má průřezový charakter, na jehož realizace se podílejí další odvětví- doprava, stavebnictví, kultura.

Cestování se v dnešní době stává stále více dostupnější a atraktivnější než tomu bylo dřív.

1 Cíl práce a metodika

1.1 Cíl práce

Cílem práce je využití národních kulturních památek pro rozvoj cestovního ruchu v Libereckém kraji. Práce popisuje význam cestovního ruchu a popisuje jednotlivá odvětví jako celek. Dalším cílem je popsat ekonomický význam.

Teoretická část popisuje základní informace týkající se tématu. Obsahuje informace o národních kulturních památkách a jejich historii a informaci o současném stavu.

V praktické části bude popsána turistická trasa, která bude zahrnovat kulturní památky v této oblasti. Na některá místa je opomenuto, že jsou zahrnuta jako národní kulturní památka, ale určitě by bylo vhodné upozornit na jejich význam. Dílčím cílem je charakterizování kulturních památek Libereckého kraje a jejich současný stav a zjistit možnosti pro další využití v cestovním ruchu. Posledním cílem je informovat a přilákat lidi i z dalekého okolí nejen na uvedené památky, ale i do samotného Libereckého kraje.

1.2 Metodika

K vypracování bakalářské práce byla použita odborná literatura i ověřené internetové zdroje a statistiky.

Teoretická část slouží k popisu základních informací, obsahuje definice a typologii cestovního ruchu. Tato část má informovat o cestovním ruchu a přehledu základní terminologie. Zde je předmětem vědecký popis a komparační metoda.

V praktické části je využita metoda analýzy, indukce a komparace. Metoda analýzy je využita hlavně v rozboru a faktech kulturní památky. Indukce je využita při popisu konkrétních památek. Na základě nasbíraných informací o Libereckém kraji, je v práci popsána sedmidenní trasa a její zaměření na kulturní památky s ohledem na jejich atraktivitu a dostupnost.

2 Cestovní ruch České republiky

Cestovní ruch se nachází okolo nás. Setkáváme se s ním během celého roku, při hledání vhodného místa pro letní nebo zimní dovolenou i při využití volných dnů na výlety s rodinou či přáteli.

Definice cestovního ruchu není jednoduchá s ohledem na jeho mnohooborovost a průřezovost. Souvisí s celou řadou jiných vědních disciplín- ekonomie, geografie, ekologie, psychologie, sociologie, demografie, klimatologie, ale také s oborem financí, práva, obchodu, kultury, stavebnictví a dalších. Proto se také definice liší a nemají jednotnou formu.

Cestovní ruch je činnost osob, cestující ve svém volném čase na dobu přechodnou do místa mimo její trvalé bydliště, a to za účelem jiným než je vykonávání výdělečných činností v navštíveném městě.¹

Cestovních ruch je mezinárodně definován jako činnost osob, které cestují do míst a pobývají v místech mimo své prostřední po dobu kratší než je jeden ucelený rok, za účelem trávení svého volného času, obchodu a za jiným účelem, který se nevztahuje k činnosti, za kterou jsou z navštíveného místa odměňování.²

Cestovní ruch je činnost osob, které cestují do míst a pobývají v místech mimo svoje obvyklé prostředí po dobu ne více než jeden ucelený rok za účelem trávení volného času, podnikání nebo jiné účely, které nesouvisejí s výkonem výdělečné činnosti v navštíveném místě.³

¹ DROBNÁ, D. – MORÁVKOVÁ, E. *Cestovní ruch pro střední školy a pro veřejnost*. Praha: Fortuna, 2007, str.12, ISBN 80-7168-901-7

² Český statistický úřad [online]. 2008 [cit. 2021-02-20]. Dostupné z: <[http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/22003A4870/\\$File/921108m.pdf](http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/22003A4870/$File/921108m.pdf)

³ Národní strategie rozvoje cyklistické dopravy [online]. [cit. 2021-02-24]. Dostupné z: www.cyklostrategie.cz/temata/tema-2-1-definice/#kap2

Pojem cestovních ruch znamená dočasnou změnu místa pobytu, tj. cestování a přebývání mimo místo trvalého bydliště ne déle než jeden rok. Zpravidla ve volném čase za účelem rekreace, rozvoje a poznání.⁴

Cestovní ruch je komplexním. Prolíná se s mnoha oblastmi z mnoha hledisek, je společenský jev bez jakýchkoli pevně stanovených hranic, který je synergickým souhrnem všech jevů, vztahů v časoprostorovém kontextu, souvisejících s nárůstem mobility lidí, motivovanou uspokojováním jejich potřeb v oblasti využití volného času, rekreace, cestování a poznání. Dále v oblasti sociálních, kulturních a dalších oblastech. Náplní cestovního ruchu jsou hlavně souhrnné aktivity jeho účastníků, procesy, které souvisejí s budováním a provozováním zařízení poskytujících těmto účastníkům služby, aktivity a ochranou zdrojů pro jeho funkci, soubor politických a veřejnosprávních aktivit (politika, mezinárodní spolupráce, propagace a regulace cestovního ruchu apod.) a zároveň i zpětná vazba místních komunit a ekosystémů na uvedené aktivity.⁵

Cestovní ruch je také definován jako aktivita osob, které cestují do míst mimo jejich obvyklé prostředí nebo pobývající v těchto místech ne déle než jeden rok a to za účelem trávení volného času.⁶

Cestovní ruch je krátkodobý přesun lidí na jiná místa, za účelem pro ně příjemných činností, než jsou místa jejich obvyklého pobytu.⁷

Shrneme-li všechny definice, můžeme uvést, že základní rysy cestovního ruchu jsou:

- Dočasná změna stálého bydliště
- Realizace ve volném čase
- Vyvolává vztahy mezi lidmi

⁴ *Cestovní ruch* [online]. [cit. 2021-02-24]. Dostupné z: <http://cestovniruch.studentske.cz/2009/11/cestovni-ruch-definice.html>

⁵ BERÁNEK, Jaromír. *Ekonomika cestovního ruchu*. Praha: Mag Consulting, 2013. ISBN 978-80-86724-46-1.

⁶ Kolektiv autorů. *Školení a vzdělávání pracovníků v cestovním ruchu*. Praha: Mag Consulting, 2006, str. 3

⁷ HORNER, S. – SWARBOOKE, J. *Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času*. Praha: Grada Publishing, 2003, str. 53, ISBN 80-247-0202-9

K základním charakteristickým rysům nynějšího cestovního ruchu patří zejména sedm základních specifik služeb cestovního ruchu:

- Kratší expozitura služeb
- Výraznější vliv emocí na nákup konkrétních služeb
- Poměrně značný důraz na vnější stránku poskytování služeb
- Zvýšený význam poskytovaných služeb a image příslušného podnikatelského subjektu
- Proměnlivější distribuční cesty příznačné pro cestovní ruch jako celek
- Větší vzájemná závislost partnerů zajišťující služby
- Určitá hrozba související s nebezpečím kopírování nabízených služeb konkurencí⁸

Studiem činitelů, zákonitostí a faktického rozmístění cestovního ruchu (analýza cestovního ruchu, vliv cestovního ruchu na změny ve struktuře, vyhodnocování dle vhodnosti pro různé formy cestovního ruchu a pro makroekonomické účely apod.) se zabývá věda nazvaná geografie cestovního ruchu.⁹

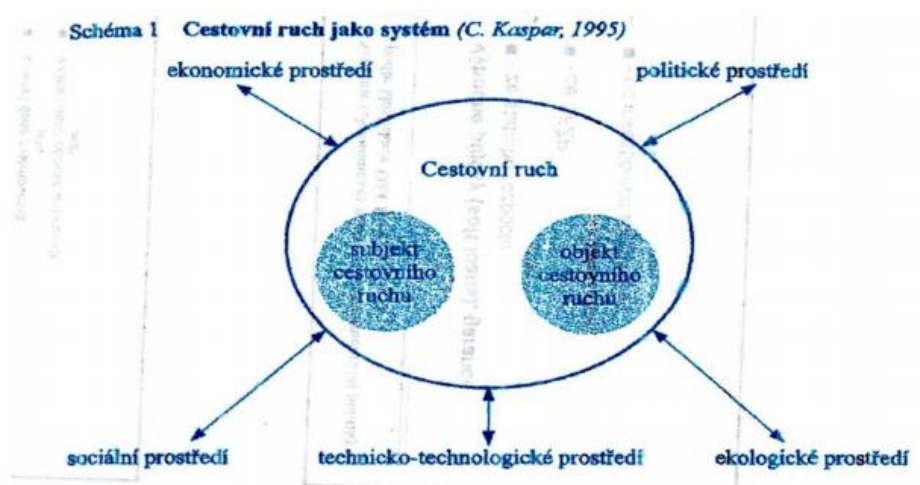
2.1 Cestovní ruch jako systém

Cestovní ruch bývá často zkoumán jako věda o struktuře, vazbách a chování určitého systému. Systém se zde chápe jako soubor prvků, které mají mezi sebou určité vazby a vztahy nebo možné tyto vztahy vytvořit. Cestovní ruch tvoří dvě hlavní složky- subjekt a objekt cestovního ruchu. Další vazby mezi sebou tvoří vnější prostředí (ekonomické, politické, sociální, ekologické a technicko- technologické).

⁸ MORRISON, A.M. *Marketing pohostinství a cestovního ruchu*. Praha: Victoria Publishing, 1995, str. 38-47, ISBN: 80-85605-90-2.

⁹ RYGLOVÁ, K: *Cestovní ruch*. Ostrava: Edice Management, 2009, ISBN 9788074180286, str. 9

Obrázek 1: Cestovní ruch jako systém

Zdroj: HESKOVÁ, M. *Cestovní ruch pro vyšší odborné školy a vysoké školy*. Praha: Fortuna, 2006, str. 1

Subjektem cestovního ruchu je účastník (turista, výletník, návštěvník), který uspokojuje své potřeby a je nositelem poptávky a zároveň i spotřebitelem produktu cestovního ruchu.

Objektem cestovního ruchu je vše kolem co se může stát cílem subjektu cestovního ruchu. Objekt je nositelem nabídky, je tvořen podniky, institucemi a cílovým místem cestovního ruchu.

Ekonomické prostředí- inflace, stabilita měny, ekonomický růst, nezaměstnanost.

Politické prostředí- podmínky v jednotlivých státech a ve světě, odstraňování bariéry formou cestovních formalit.

Sociální prostředí je ovlivněno sociální politikou státu, kde stát rozděljuje prostředky ve prospěch občanů na základní životní potřeby. Stát je ten, který určuje podmínky podpory v nezaměstnanosti, zabezpečení v důchodu, přídavky na děti, pojištění.

Technologicko-technologické prostředí zahrnuje dopravní infrastrukturu a další technickou vybavenost. Dopravní infrastruktura- existence a vybavenost sítě dálnic, hustotu letišť, lodní přepravu, hustotu železnic.

Ekologické prostředí- ekonomický růst má za následek zhoršení životního prostředí. Cestovní ruch se rozvíjí tam, kde existují žádoucí přírodní a kulturně-historické zdroje. Pokud je narušeno životní prostředí (flora, fauna, voda, ovzduší), tak to vede k omezení nebo likvidaci provozu cestovního ruchu.¹⁰

2.2 Druhy cestovního ruchu

Cestovní ruch rozdělujeme dle způsobu realizace podle několika hledisek. Nejčastěji se vyskytují aspekty jako je motivace účasti v cestovním ruchu, místo realizace, způsob účasti a formy úhrady nákladů, věk účastníků, počet účastníků, délka účasti, organizace zabezpečení služby.

a) Z hlediska území, na kterém existuje

- Domácí cestovní ruch- realizace na území daného státu
- Zahraniční cestovní ruch- realizuje se za hranicemi daného státu
- Výjezdový cestovní ruch- občané státu vyjíždějí do zahraničí
- Příjezdový cestovní ruch- zahraniční obyvatelé jiných států přijíždějí do daného státu

b) Dle místa realizace

- Vnitřní cestovní ruch- domácí cestovní ruch a zároveň příjezdový cestovní ruch
- Národní cestovní ruch- domácí cestovní ruch a zároveň výjezdový cestovní ruch

¹⁰ HESKOVÁ, M. *Cestovní ruch pro vyšší odborné školy a vysoké školy*. Praha: Fortuna, 2006 ISBN 978-80-7373-107-6.,str.10

- Mezinárodní cestovní ruch- veškerý cestovní ruch, při kterém dochází k překročení hranice státu.¹¹

Obrázek 2: Typy cestovního ruchu podle místa realizace

Zdroj: Ryglová, K: *Cestovní ruch*. Ostrava: Edice Management, 2009, str. 14

c) Podle délky pobytu

- Krátkodobý- do tří přenocování
- Dlouhodobý- více než tři přenocování, ale méně než šest měsíců v domácím cestovním ruchu nebo jeden rok v zahraničním cestovním ruchu

d) Vliv na platební bilanci státu

- Aktivní cestovní ruch- příliv prostředků z nákupu zboží a služeb zahraničních turistů v dané zemi
- Pasivní cestovní ruch- odliv prostředků z nákupu zboží a služeb domácích turistů v zahraničí

e) Zabezpečení cesty a pobytu

- Organizovaný cestovní ruch- využívání služeb cestovní kanceláře nebo jiného podnikatelského subjektu, který program a realizaci zájezdu zabezpečuje

¹¹ RYGLOVÁ, K: *Cestovní ruch*. Ostrava: Edice Management, 2009, ISBN 9788074180286 str. 14

- Neorganizovaný cestovní ruch- účastník sám zabezpečuje program a realizaci zájezdu
- f) Příslušnost účastníků ve skupině
- Individuální cestovní ruch- cestuje sám nebo v rámci svojí rodiny
 - Skupinový cestovní ruch- skupina účastníků, kteří se navzájem znají (školy, spolky, sdružení, atd.)
- g) Způsob financování
- Komerční cestovní ruch- účastník si výdaje hradí sám
 - Sociální cestovní ruch- poměrnou část si hradí sám účastník a zbylá část je vázána na dodržení určitých podmínek- (doporučení lékařem, člen spolku, zaměstnanec firmy, atd.)
- h) Dopad na životní prostředí
- Měkký cestovní ruch- narušuje přirozené prostředí a využívá místní zdroje jen minimálně.
 - Tvrdý cestovní ruch- způsobuje v původním životním prostředí velké změny využívá všechny dostupné zdroje¹²

2.3 Formy cestovního ruchu

Formy cestovního ruchu jsou posuzovány dle motivů účastníků. Rozdělujeme je tedy:

Rekreační- cílem je regenerace fyzických i duševních sil člověka. Pro Českou republiku je klasickým podtypem chataření a chalupaření.

Kulturně-poznávací- poznávání historických památek a kulturních akcí a tím lidé získávají nové znalosti a vědomosti o historii.

¹² RYGLOVÁ, K: *Cestovní ruch*. Ostrava: Edice Management, 2009, ISBN 9788074180286 str. 15

Sportovně- turistický- součástí rekreace je sportovní vyžití s cílem vylepšit tělesnou kondici. Členíme na horskou, pěší, vodní a cykloturistiku. Můžeme zde zařadit i cestování za sportovními akcemi- olympijské hry, atd.

Zdravotně-orientovaný-účelem cestování je zlepšení zdravotního stavu pomocí léčebných metod.

Lázeňský- využívání lázeňských zařízení za účelem zaměření na fyzickou a psychickou kondici.

Přírodní- navštívení přírody, především nevšedních a atraktivních přírodních míst a krajiny- národní parky, přírodní rezervace, pralesy, pouště.

Venkovský- vícedenní pobyt, který je zaměřen na pěší turistiku, jízda na kole, pozorování přírody.

- Rurální turistika- aktivity spjaté s přírodou a venkovským prostředím
- Ekoturistika- poznávání přírody
- Agroturistika- zaměření na ekologii a na udržitelný rozvoj
- Ekoagroturistika- zájem o ekologii a životní prostředí
- Hipoturistika- turistika spojená s koňmi

Vzdělávací- získávání znalostí a dovedností, jazykové pobyty

Kongresová- setkání odborníků z určitého oboru za účelem získání nových informací, výměna zkušeností na kongresech a přednáškách

Se společenskými motivy- poznávání nových lidí a jejich způsob života (společenské akce)

Zábavný a atrakční- zábavné parky a výstavy

Gurmánský- poznávání jídel a nápojů

Náboženský- věřící, kteří cestují na posvátná místa (Mekka)¹³

¹³ RYGLOVÁ, K: *Cestovní ruch*. Ostrava: Edice Management, 2009, ISBN 9788074180286 str. 20

2.4 Cestovní ruch v České republice

Česká republika poskytuje všem svým turistům množství nabídek cestovního ruchu. Každý si zde může najít to svoje, co má rád, co potřebuje, až tedy na jednu výjimku a tou je moře. I přes to můžeme moře nahradit různými přírodně nebo uměle vytvořenými vodními zdroji. Česká země nabízí možnosti využití volného času během jakéhokoli ročního období. Nabízí jak kulturně-historické skvosty, tak i atraktivní přírodní krajinu.

2.4.1 přírodní atraktivita

Přírodní atraktivitu určují podmínky: geomorfologické, klimatické, hydrologické a biogeografickými.

Z geomorfologického hlediska je atraktivní pro cestovní ruch zejména členitý povrch- skalní věže, skalní města, vodopády, soutěsky, kotle, údolí, jeskyně, propasti a další reliéfy. Pískovcová skalní města patří k oblíbeným turistickým cílům. Dále jsou atraktivní i krasové jeskyně a to v oblasti Moravského krasu.¹⁴

Z hydrologických jevů jsou mezi turisty žádané vývěry pramenů, minerální vod, vodní toky, jezera atd.

Biogeografické úkazy v cestovním ruchu jsou přitažlivé rozlehlé lesní plochy, mokřady, rašeliniště a mimo jiné i výskyt vzácných druhů rostlin, dřevin, savců a vzácných ptáků.

Přírodní atraktivita spadají pod stupeň ochrany. V České republice jsou dva typy chráněných území. První jsou zvláště chráněná území, která se dále člení dle velikosti na maloplošná a velkoplošná. Druhý typ je tzv. obecná ochrana ta je z pohledu cestovního ruchu nejvýznamnějším typem obecné územní ochrany přírodních parků.¹⁵

¹⁴ Kol. autorů. *Atlas cestovního ruchu České republiky*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2010, str. 12.

¹⁵ Kol. autorů. *Atlas cestovního ruchu České republiky*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2010, str. 13.

2.4.2 kulturně-historické dědictví

Historická jádra měst

Historická města, neboli historická jádra měst jsou typická hustotou komplexů architektonických staveb různého slohu, které jsou specifické svým charakterem a neopakovatelností.¹⁶

Kulturně historické památky, která tvoří historická jádra jsou chráněny státem. Jejich soupis- Ústřední seznam kulturních památek ČR vede Národní památkový ústav (NPÚ). Dle tohoto seznamu se na území České republiky nachází 39 městských památkových rezervací a 255 městských památkových zón. Nejvíce městských památkových rezervací je v Jihočeském, Ústeckém a Královéhradeckém kraji.¹⁷

Národní kulturní památka

Česká republika má díky své rozmanité historii velké bohatství kulturně-historických památek. Tyto památky se vyznačují jistou hodnotou a to jak historickou, uměleckou, revoluční, architektonickou, vědeckou či technickou.¹⁸ K tomu přispívá i skutečnost, že některé kulturně historické památky jsou zapsány do seznamu světového dědictví UNESCO. Pokud je památka prohlášena za jedinečnou je poté zapsána v Ústředním seznamu kulturních památek za národní kulturní památku NKP. V ČR je zatím evidováno přes 300 movitých a nemovitých památek.¹⁹

Hlavní město Praha má největší počet NKP, jako je Pražský hrad, Vyšehrad, Staroměstská radnice, židovský hřbitov a chrám sv. Mikuláše. Nejméně je naopak NKP v Karlovarském kraji.

¹⁶ .Kol. autorů. *Atlas cestovního ruchu České republiky*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2006, str. 18.

¹⁷ *Národní památkový ústav* [online]. [cit. 2021-02-28]. Dostupné z: <https://www.npu.cz/cs/npu-a-pamatkova-pece/pamatky-a-pamatkova-pece/pamatkovy-fond/pamatkove-chranena-uzemi>

¹⁸ Kol. autorů. *Atlas cestovního ruchu České republiky*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2009, str. 18.

¹⁹ *Národní kulturní památky* [online]. [cit. 2021-03-02]. Dostupné z: <https://www.npu.cz/narodni-kulturni-pamatky>

Hrady a zámky

Česká republika se díky dlouhodobým tradicím královských a šlechtických rodů řadí mezi ty země, které mají velké množství hradů, zámku, tvrzí a zřícenin. Tato skupina je označována Národním památkovým ústavem jako architektonické objekty. NPÚ má v registru přes 2200 objektů.

Z pohledu cestovního ruchu jsou významné především ty hrady, zámky, zříceniny a tvrze, které jsou zpřístupněny široké veřejnosti a zároveň plní funkci poznávací.²⁰

²⁰ *Národní památkový ústav* [online]. [cit. 2021-03-1]. Dostupné z: <https://www.npu.cz/cs/npu-a-pamatkova-pece>

3 Význam cestovního ruchu pro Českou republiku

Cestovní ruch rozdělujeme podle jeho významu:

- společensko-politický
- turistický
- ekonomicky

3.1 Společensko-politický význam

Spočívá na poznávání cizí kultury a zlepšování mezinárodních vztahů. Ovlivňuje ho politická situace daného státu a administrativní faktory (cla, předpisy). Cestovní ruch by nemohl být rozvíjen pokud by nebyly zajištěny mírové podmínky. Proto je kladen důraz na mírovou spolupráci mezi jednotlivými státy. Příkladem toho jsou mezinárodní smlouvy, kde je zahraniční cestovní ruch zabezpečován mezivládními dohodami. Z mezinárodní dohody o spolupráci z oblasti cestovního ruchu vyplývá, že zahraniční cestovní ruch má stále větší politický, kulturní a společenský význam. Jedná se z větší části o dvoustranné mezinárodní dohody o podpoře rozšiřování cestovního ruchu.

Administrativní faktory souvisejí se zahraničním cestovním ruchem a jsou spojeny s výjezdními a vstupními formalitami (předpisy- pasové, vízové, celní a směnářenské). Mezinárodní organizace a vláda zemí směřuje k jejich zjednodušení. Vstup do Evropské unie přinesl největší zjednodušení administrativních podmínek a rozvoj cestovního ruchu.²¹

3.2 Turistický význam

Turistický význam spočívá nejen v odpočinku a poznání krajiny, tradic a kultury. Jde především i o osobní záměr zlepšit znalosti a vědomosti každého člověka.

²¹ PETRŮ, Z. Základy ekonomiky cestovního ruchu. Praha: Idea Servis, 2007, ISBN-9788085970555 str. 100

Turistický význam je možno měřit z hlediska ubytovací kapacity. Atraktivitu území určuje ubytovací infrastruktura a návštěvnost. Kritérium je počet lůžek v ubytovacím zařízení, počet hostů, kteří přenocují, počet cizinců.

Pozitivní přínosy cestovního ruchu (rozvoj regionu)

- Pozitivní přínos v oblasti životního prostředí. Např. vybrané poplatky (vstupné) se využijí na opravu daného objektu, na ochranu přírodních zdrojů.
- Pozitivní vliv v sociální oblasti- komunikace mezi obyvateli a návštěvníky a tím se mohou odbourávat různé bariéry a předsudky.

Negativní přínosy cestovního ruchu (rozvoj regionu)

- Negativní dopad na životní prostředí. Tzn. neúměrné zvýšení návštěvnosti konkrétní lokality, poničení přírodních atraktivit.
- V úrovni sociální se může vyskytnout rizikové chování místních obyvatel.

Cestovní ruch pomáhá zachovávat původní tradice, kulturu či životní prostředí. Nemá tedy pozitivní vliv pouze na hospodářství dané země. Z toho vyplývá význam cestovního ruchu na rozvoj regionu. Regionální rozměr je současně i stabilizační faktor nejen ve vztahu k lokálnímu obyvatelstvu, ale i ke kulturnímu zázemí, které je zprostředkováno pro další zájemce- podpora místní identity.²²

3.3 Ekonomický význam

Cestovní ruch je významným odvětvím, které vnáší pracovní příležitosti a má vliv i na další oblasti:

- Podílí se na HDP
- Pozitivní vliv na platební bilanci
- Podílí se na příjmech státního rozpočtu

²² Kol. autorů. *Atlas cestovního ruchu České republiky*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2010, str. 38

- Vliv na místní rozpočty
- Podpora investiční aktivity

Cestovní ruch představuje národohospodářské odvětví, které má průřezový charakter, podílí se na něm řada dalších odvětví- doprava, stavebnictví, kultura apod. Patří do sektoru služeb, které v ekonomice vyspělého státu představuje více jak nadpoloviční podíl.²³

3.3.1 Vývoj cestovního ruchu

Cestovní ruch a jeho rozvoj je závislý na řadě faktorů:

- Růst počtu obyvatel planety
- Zlepšování zdravotního stavu lidí
- Zvyšování vzdělanosti- překonávání jazykových bariér
- Touha poznávat nová místa a kultury, nové zážitky

V minulosti docházelo k cestování prioritně z důvodu obchodních, vojenských, poznávacích i prestižních. V současnosti je orientace cestovního ruchu do oblasti volnočasových aktivit, poznávání a rekreace. Vývoj bývá nejčastěji rozdělen do čtyř etap.²⁴

- 1) 480 př.n.l. – 17. století
- 2) Počátky moderního cestovního ruchu 18. století- 19. století
- 3) Novodobý
 - a. První etapa do první světové války
 - b. Druhá etapa mezi dvěma světovými válkami
 - c. Třetí etapa po druhé světové válce
- 4) Současnost, období po roce 1990

Vývoj novodobého cestovního ruchu rozdělujeme do tří hlavních etap:

- 1) Etapa- do první světové války
- 2) Etapa- mezi dvěma světovými válkami
- 3) Etapa- po druhé světové válce

²³ PALATKOVÁ, Monika a Jitka ZICHOVÁ. *Ekonomika turismu: turismus České republiky : vymezení a fungování trhu turismu, přístupy k hodnocení významu a vlivu turismu, charakteristika turismu České republiky*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3748-5

²⁴ RYGLOVÁ, K: *Cestovní ruch*. Ostrava: Edice Management, 2009, ISBN 9788074180286, str. 17.

Toto členění je vymezeno k určitému historickému a logickému hledisku, kdy cestovní ruch dosahoval vždy největšího rozmachu v mírovém období. Negativně ovlivňovaly dynamiku cestovního ruchu války. Jednotlivé etapy jsou typické určitými charakteristickými znaky.

První etapa novodobého cestovního ruchu:

Je formován v podmínkách ekonomicky vyspělých zemí. Vyšší vrstvy trávily volný čas v lázeňských střediscích, střední a nižší vrstvy uplatňovaly spíše turismus a volný pobyt v přírodě. Uplatňuje se liberalismus v cestovním ruchu, neexistuje hranice mezi zahraničním a domácím cestovním ruchem, stát se nepodílí na rozvoji cestovního ruchu. Vznikají nové profesní pozice v cestovních kancelářích.

Druhá etapa novodobého cestovního ruchu:

Více států přistupuje k systému ochranných rozhodnutí v oblasti celní, pasové, vízové. Je omezen domácí cestovní ruch v důsledku světové hospodářské krize ve 30. letech 20. století. Utváří se nové předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu a to zejména v souvislosti s rozvojem dopravy a dopravních prostředků. Cestovní ruch se stává dostupnější i pro pracující vrstvy, cestovní ruch se rozvíjí v letní i zimní sezoně. Zahraniční cestovní ruch začíná vystupovat samostatně s cílem získávat devizové prostředky. Zpomaluje se rozvoj materiálně-technické základy, vyskytují se nové tendence v zabezpečování služeb motoristům. Otevírají se nová místa cestovního ruchu se speciálními zařízeními- zejména pro zimní sezonu. Vznikají mezinárodní orgány a organizace cestovního ruchu, zakládají se specializované školy na přípravu pracovníků v cestovním ruchu, formuje se výzkum cestovního ruchu.²⁵

²⁵ PETRŮ, Zdenka. *Základy ekonomiky cestovního ruchu*. 2., upr. vyd. Praha: Idea servis, 2007. ISBN 9788085970555. str.11

Třetí etapa novodobého cestovního ruchu:

Rozvoj cestovního ruchu je v jednotlivých zemích závislý na rozdělení světové soustavy na kapitalistickou a socialistickou. Rychlý nárůst cestovního ruchu ve všech formách a druzích, stává se předmětem běžné spotřeby. Rozvíjí se krátkodobý cestovní ruch a to vlivem růstu fondu volného času, automobilismu. Oproti předchozímu období ve větší míře do domácího a zahraničního cestovního ruchu zasahuje stát. Příjmy ze zahraničního cestovního ruchu jsou důležitou součástí zdrojů státního devizového hospodářství. Cestovní ruch se stává masovou záležitostí pro členy všech tříd v hospodářsky vyspělých zemích. Výrazné změny jsou v materiálně-technické základně, které určuje především doprava (letecká i silniční), vytvářejí se sportovně-technické zařízení, vznikají komplexní střediska cestovního ruchu. V určitých zemích vznikají i samostatná ministerstva a vládní orgány pro oblast cestovního ruchu. Vznikají další odborné školy, neboť poptávka po specializovaných pracovních narůstá.²⁶

Významný mezník v rozvoji cestovního ruchu v poslední třetí etapě znamená rozpad socialistické soustavy států (1989) a odstranění politických bariér pro cestování mezi zeměmi dvou dříve různorodých politických systémů.

Světová organizace cestovního ruchu (WTO) charakterizovala rozvoj cestovního ruchu:

- Cestovní ruch se stává jedním ze světově nejdůležitějších průmyslových odvětví
- Zapojuje se stále více větší počet zemí
- Většina lidí se účastní na cestovním ruchu více než jedenkrát v roce, pobyty se stále prodlužují
- Stále větší podíl cestovního ruchu je generován do bývalých rozvojových zemí

²⁶ PETRŮ, Zdenka. *Základy ekonomiky cestovního ruchu*. 2., upr. vyd. Praha: Idea servis, 2007. ISBN 9788085970555. str. 12

Vývoj cestovního ruchu v Československu do roku 1989

Všeobecné tendence v rozvoji cestovního ruchu se projevovaly i ve specifických podmínkách Československa už od jeho vzniku v roce 1918, kdy se řadilo mezi ekonomicky vyspělé kapitalistické země.

Rozvoj cestovního ruchu mezi dvěma světovými válkami:

Cestovní ruch se vyznačoval prvky:

- Domácího cestovního ruchu se více účastnilo obyvatelstvo v českých krajích než na Slovensku, zahraniční ruch se koncentroval do Prahy a lázeňských měst
- Pobytový a sezonní charakter²⁷

V tomto období se cestovního ruchu účastnily především bohaté vrstvy obyvatelstva. Byly to zejména podnikatelé, živnostníci a lépe placené úřednictvo. V roce 1937, v době hospodářské recese byla průměrná délka pobytu 5 dní. Československo v té době navštívili celkem více než půl milionu zahraničních návštěvníků. Pro děti existovaly v menší míře letní sportovní tábory sportovních organizací, pro děti z nemajetných rodin se pořádaly tzv. fereální osady, které byly podporované z veřejných prostředků.

Rozvoj cestovního ruchu po druhé světové válce:

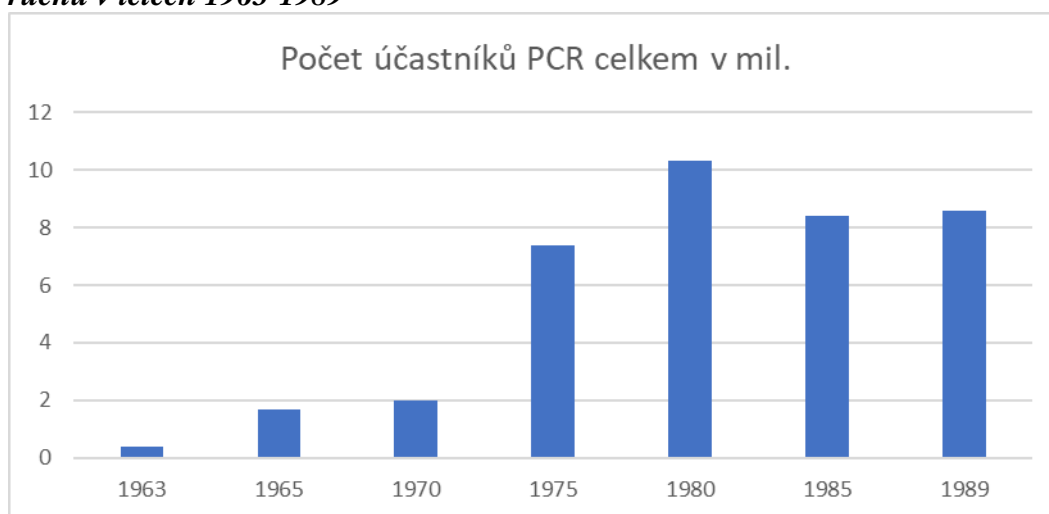
Pro toto období je charakteristický rozvoj účasti obyvatelstva na cestovním ruchu, který se stává trvalou složkou potřeby téměř u všech skupin obyvatelstva. Ve vývoji cestovního ruchu se do roku 1989 projevovaly charakteristické rysy, které měly dlouhodobou tendenci a byly ovlivňovány řadou ekonomických a mimoekonomických činitelů. Hlavní tendence cestovního ruchu v bývalém Československu:

- Trvalý a neustálý kvantitativní růst cestovního ruchu
- Základem československého cestovního ruchu v celém poválečném období byl domácí cestovní ruch

²⁷ PETRŮ, Zdenka. *Základy ekonomiky cestovního ruchu*. Praha: Idea servis, 1999. ISBN 80-85970-29-5. str. 13

- Ve struktuře domácího cestovního ruchu převládá cestovní ruch realizovaný mimo veřejné formy
- Neustále se zvyšující podíl společenských fondů
- Nejpomalejším tempem se rozvíjí volný cestovní ruch
- Převládala ve struktuře československého cestovního ruchu účast na krátkodobém cestovním ruchu
- Důležitou součástí cestovního ruchu byl pasivní zahraniční cestovní ruch²⁸

Graf 1: Vývoj účasti obyvatelstva Československa na pasivním zahraničním cestovním ruchu v letech 1963-1989

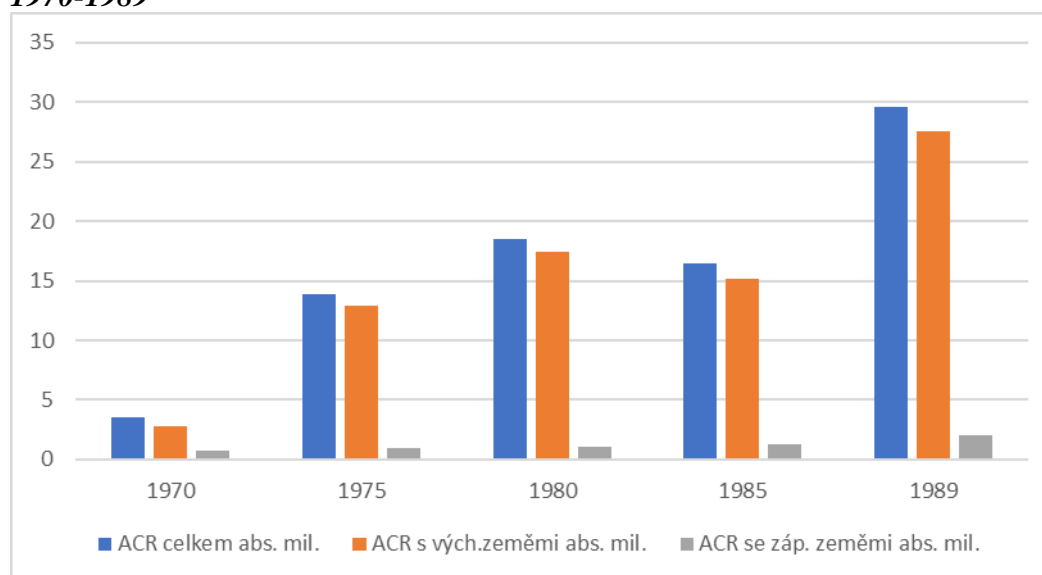
Zdroj: vlastní zpracování, zdroje dat z: PETRŮ, Zdenka. *Základy ekonomiky cestovního ruchu*

Z grafu vyplývá, že nejvyšší účast na pasivním zahraničním cestovním ruchu (naši turisté vyjíždějí do zahraničí, turista= dočasný návštěvník, který uskuteční alespoň jedno přenocování) bylo dosaženo 1980. Kladně po roce 1989 zapůsobilo zjednodušení formalit

- Důležitou složkou československého cestovního ruchu byl i aktivní zahraniční cestovní ruch

²⁸ PETRŮ, Zdenka. *Základy ekonomiky cestovního ruchu*. Praha: Idea servis, 1999. ISBN 80-85970-29-5.str.16

Graf 2: Vývoj aktivního zahraničního cestovního ruchu celkem a ve struktuře v letech 1970-1989

Zdroj: vlastní zpracování, zdroj dat: statistická ročenka ČSSR 1976-1989

Z grafu vyplývá, že až na malé výkyvy se zvyšuje návštěvnost a také téměř stabilní struktura ve prospěch návštěvnosti z východních zemí. Návštěvníci netrávili v Československu největší část roční dovolené, a proto bylo považováno za zemi tzv. druhé dovolené. Návštěvníci byli především ze sousedních zemí.

Vývoj cestovního ruchu v Československu a v České republice po roce 1989

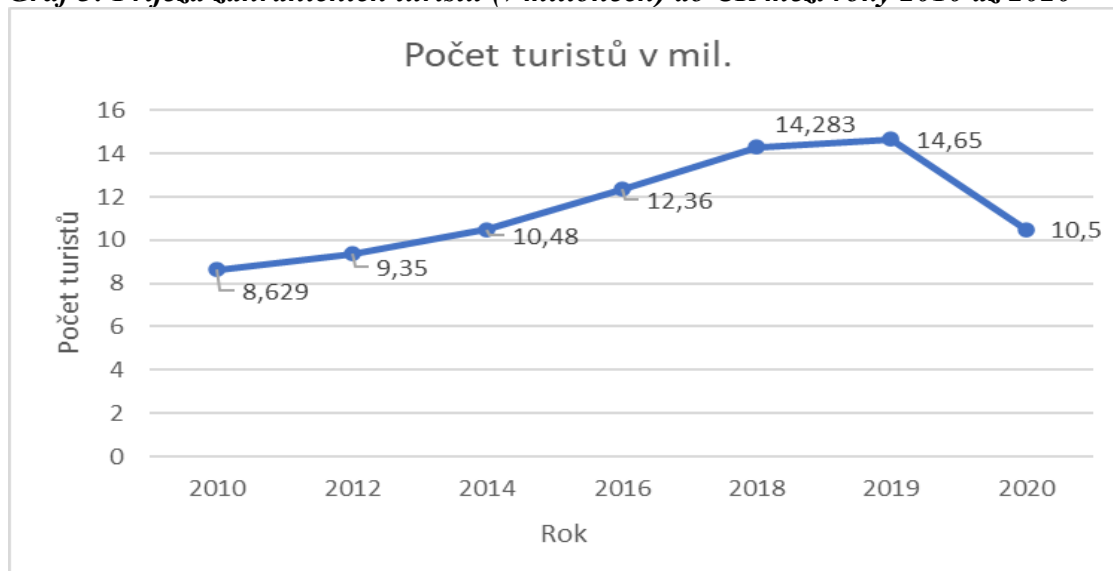
Ekonomické a politické změny po roce 1989 vnesly do cestovního ruchu celou řadu změn:

- Růst kvantitativního cestovního ruchu
- Stagnace rozvoje domácího cestovního ruchu, nárůst zahraničního cestovního ruchu
- Rozvoj volného cestovního ruchu
- Zánik vázaného cestovního ruchu následkem privatizace

Orientace výjezdných občanů byla ve prospěch západní Evropy, kam bylo před rokem 1989 cestování značně ztíženo. Výkyvy ve vývoji byly způsobeny především poklesem zájmu o krátkodobý příhraniční cestovní ruch, který byl typický pro rok 1990 a 1991. Pokles výjezdů pak byl způsoben zhoršující se ekonomickou situací, která se

projevila růstem cen, tato situace vyvolává odklon od zahraničního cestovního ruchu je ve prospěch rozvoje domácího cestovního ruchu.²⁹

Graf 3: Příjezd zahraničních turistů (v milionech) do ČR mezi roky 2010 až 2020

Zdroj: vlastní zpracování, zdroj dat: www.e-unwto.org, www.czso.cz

Z grafu č. 3 vyplývá, že od roku 2010 do roku 2019 byl nárůst turistů do České republiky. V roce 2019 byl nejvyšší příjezd zahraničních turistů a to až 14,65 milionů, od roku 2020 začala platit vládní opatření kvůli pandemii, která omezovala příjezd zahraničních turistů. V roce 2020 Českou republiku navštívilo 10,5 milionu zahraničních turistů.

²⁹ PETRŮ, Zdenka. *Základy ekonomiky cestovního ruchu*. Praha: Idea servis, 1999. ISBN 80-85970-29-5.

Graf 4: Příjmy ze zahraničního cestovního ruchu (USD mld) rok 2010-2019

Zdroj: vlastní zpracování, zdroj dat: www.e-unwto.org

Z grafu č. 4 vyplývá, že od roku 2010 se zvyšují příjmy ze zahraničního cestovního ruchu až do roku 2018, kdy dosahovaly nejvýše a to 7,442 mld USD. Od roku 2018 k roku 2019 byl mírný pokles k 7,303 mld USD.

Cestovní ruch od roku 2000

Po roce 2000 měl cestovní ruch na našem území klesající tendenci. Podíl na poklesu měli povodně z roku 2000 a také doznávaly teroristický útok v New Yorku, které pozastavily cestování po celém světě. Následně v roce 2002 byl cestovní ruch také na sestupu a to z důvodu války v Iráku- lidé se obávali o své bezpečí, později z onemocnění respiračního syndromu (SARS). Od roku 2003 opět cestovní ruch nabral na síle, zkvalitňoval služby a zvýšil atraktivnost pro turisty. Rok 2008 opět zaznamenal cestovní ruch pokles a to z důvodu finanční krize. Nyní v roce 2020/2021 nastal pokles v cestovním ruchu a to kvůli pandemii COVID-19.

3.3.2 Cestovní ruch a vstup České republiky do EU

Rok 2004 byl pro ČR zlomový, přistoupila pomocí referenda do Evropské Unie (EU), předpokládalo se že dojde k rozšíření a zjednodušení cestovního ruchu. Ve spolupráci s EU vzniklo několik důležitých dokumentů, které měly vyřešit problémy cestovního ruchu. Nejdůležitější dokumenty jsou koncept státní politiky cestovního ruchu

v ČR na rok 2000-2006, Národní rozvojový plán, Strategie regionálního rozvoje, atd., cílem dokumentů je rozvoj cestovního ruchu- zvýšení konkurenceschopnosti a být ekonomicky aktivní.³⁰

Ministerstvo pro místní rozvoj v rámci mezinárodní spolupráce uzavřelo bilaterální dohodu a memoranda o spolupráci v oblasti cestovního ruchu s různými zeměmi. V letech 2015 a 2016 to byly nejvýznamnější dokumenty o spolupráce s Čínskou lidovou republikou, Albánií a Izraelem.

V Praze 13. října byla podepsána Smlouva mezi Ministerstvem pro místní rozvoj České republiky a Ministerstvem hospodářského rozvoje, cestovního ruchu, obchodu a podnikání Albánské republiky o spolupráci v oblasti cestovního ruchu.

V Jeruzalémě 19. května 2016 při příležitosti mezivládních jednání mezi ČR a Izraelem byl podepsán dokument Joint Declaration of Intent on Cooperation in Tourism, uzavřený mezi Ministerstvem pro místní rozvoj ČR a Ministerstvem Turismu Státu Izrael.³¹

Spolupráce v oblasti cestovního ruchu s Čínskou lidovou republikou

Čínská lidová republika (ČLR) je již několik let významným partnerem pro Českou republiku a to především na mezinárodní úrovni. Odbor cestovního ruchu Ministerstva pro místní rozvoj (OCR MMR) se pravidelně účastní jednání mezirezortní pracovní skupiny k Číně při Ministerstvu zahraničních věcí. Scházení tvá pravidelně od roku 2010 a také spolupracuje se Smíšenou česko-čínskou komorou vzájemné spolupráce, která pomáhá všestrannému rozvoji vzájemného obchodu mezi českými a čínskými podnikateli a subjekty. Hlavní myšlenkou je také vytyčení oblastí, v nichž byla měla ČR posílit vztahy k ČLR i v rámci EU.³²

³⁰ PETRŮ, Zdenka. *Základy ekonomiky cestovního ruchu*. Praha: Idea servis, 1999. ISBN 80-85970-29-5.

³¹ *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR* [online]. [cit. 2021-03-06]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/cestovni-ruch/mezinarodni-spoluprace/uzavrene-mezinarodni-smlouvy-v-oblasti-cestovniho>

³² *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR* [online]. [cit. 2021-03-06]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/cestovni-ruch/mezinarodni-spoluprace/uzavrene-mezinarodni-smlouvy-v-oblasti-cestovniho>

15. listopadu 2014 během návštěvy MMR na čínském veletrhu v Šanghaji podepsáno Memorandum o porozumění o spolupráci v oblasti cestovního ruchu mezi Ministerstvem pro místní rozvoj a Národní turistickou centrálou Čínské lidové republiky. Podpis této smlouvy otevřel cestu k rozvoji i další spolupráce v oblasti cestovního ruchu mezi oběma zeměmi.

V roce 2015 bylo dohodnuto při cestě předsedy vlády do ČLR potvrzení partnerství ČLR na Veletrhu cestovního ruchu Holiday World 2016, který proběhl v únoru 2016. V březnu 2016 při příležitosti návštěvy Prezidenta ČLR pana Xi Jinpinga v Praze bylo podepsáno mezi Ministerstvem pro místní rozvoj České republiky a Ministerstvem obchodu Čínské lidové republiky Memorandum o porozumění o posílení investiční spolupráce v oblasti turistické infrastruktury.³³

4 Charakteristika Libereckého kraje

Liberecký kraj se nachází na severu České republiky. Severním okrajem utváří státní hranici se Spolkovou republikou Německo v délce 20 km, na kterou se navazuje 130 km dlouhá státní hranice s Polskem. Západní část sousedí s krajem Ústeckým, na jihu přiléhá kraj Středočeský a východní část sousedí s krajem Královéhradeckým.

Celková rozloha je 3 163 m², pokud nepočítáme Prahu, tak se jedná o nejmenší kraj v republice, území zabírá pouze 4,0% plochy republiky. Lesní půdu zabírá celkem vysoký podíl a to 44,2%, zemědělská půda zaujímá 44,6 % a podíl orné půdy 22,4% je na celkové rozloze pod celostátním průměrem.

Kraj je z větší části hornatý, na území se zakládá několik pohoří- Jizerské hory, Lužické hory a západní část Krkonoš.

Pro Liberecký kraj je typická výšková členitost, nejvyšším bodem kraje je 1 435m vysoký vrchol Kotel, který se nachází nedaleko Harrachova v okrese Semily, nejnižší bod

³³ *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR* [online]. [cit. 2021-03-06]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/cestovni-ruch/mezinarodni-spoluprace/uzavrene-mezinarodni-smlouvy-v-oblasti-cestovniho>

je 208 m n.m. Nejznámější vrchol kraje je Ještěd, který je se svými 1 012 m nejvyšším bodem Ještědského hřebenu. Vodu odvádí z kraje tři řeky- západ kraje povodí Ploučnice, východ kraje povodím horního Labe a sever povodí Odry (Nisy). Největší zásobárna vod se nachází při jižní hranici kraje, na severovýchodě je oblast přirozené akumulace povrchových vod. V kraji také nalezneme prameny minerálních vod a léčivé rašeliny.

Surovinový základu dominuje sklářské a slévárenské písky, stavební kámen, štěrkopísky a dekorační kámen. V okrese Semily jsou zásoby černého uhlí z podkrkonošské pánve.³⁴

Liberecký kraj zahrnuje okresy Česká Lípa, Jablonec nad Nisou a Liberec. Ty byly před územní reformou součástí Severočeského kraje a okres Semily z kraje Východočeského. Na konci roku 2001 měl kraj celkem 427 396 obyvatel, k roku 2020 má 443 690 obyvatel. Průměrná hustota obyvatel na km² je 135 a převyšuje tak republikový průměr. Nejvyšší koncentraci obyvatel má okres Jablonec nad Nisou (219 obyvatel na km²) a Liberec (171 obyvatel km²). Na území se nachází 215 obcí s průměrnou rozlohou 14,6 km². V obcích kde je méně než 500 obyvatel žije 5,8% obyvatel kraje. Podíl městského obyvatelstva je 78,5%. Nejméně urbanizovaný je pouze okres Semily, kde se nachází je 60,1% obyvatel ve městě. Centrem kraje je stotisícový Liberec, následuje Jablonec nad Nisou s 45 tisíci obyvateli.³⁵

Demografický vývoj Libereckého se odchýlil od vývoje v ostatních krajích České republiky, kraj si jako celek udržuje příznivý přirozený i migrační vývoj obyvatel ve srovnání s celostátním průměrem. Věkové složení obyvatelstva je v jednotlivých okresech rozdílná. Např. v českolipském okrese patří populace k nemladším v republice, naopak nestarší je v okrese Semily. Postupně populace stárne a to v důsledku snižující se porodnosti.

V libereckém kraji převažuje převážně průmysl. Rozvinul se zde průmysl skla, bižuterie, strojírenství, výroba plastů, odvětví zpracovatelského průmyslu s vazbou

³⁴Charakteristika Libereckého kraje [online]. [cit. 2021-03-05]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xl/charakteristika_kraje

³⁵ Český statistický úřad [online]. [cit. 2021-03-5]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xl/metodika-ukazatelu-nejdulezitejsi-udaje#obyvatelstvo>

na výrobu automobilů. Tradiční textilní průmysl se vytrácí v důsledku útlumu v posledních letech. Zemědělství je pouze okrajovým odvětvím, kde jsou hlavní plodinou obiloviny a pícniny v návaznosti na chov skotu. V posledních letech posilují obory obchodu a stavebnictví, dopravy a cestovního ruchu.

Hrubý domácí produkt na obyvatele v roce 2018 dosáhl 386 789 Kč a činil 77,2% republikového průměru. Kraj se podílel 3,2% procenty na celkovém hrubém domácím produktu České republiky, patří tedy mezi kraje s nižší ekonomickou úrovní. Na nezaměstnanosti se podílela restrukturalizace průmyslu a zemědělství současně s útlumem uranové činnosti.³⁶

Dopravní dostupnost na území Libereckého kraje je tvořena železniční tratí v délce 543 km, hustota 0,172km/km². Liberecký kraj leží mezi dvěma dálničními tahy D8 Praha-Ústí nad Labem -Dresden a D11 Praha-Hradec Králové-Lubowka-Legnica. Nárůst automobilové dopravy se promítnul na kvalitě životního prostředí. Hlavními zdroji znečištění ovzduší jsou spalovací motory, provoz tepelných elektráren.³⁷

Školství je reprezentováno stabilizovanou sítí základních škol, v kraji je i silné zastoupení speciálních škol (zde jsou žáci od 3 do 19 let, kteří jsou postižení, mentálně, tělesně, vada sluchu, vada řeči, vada zraku). Od roku 1990 se navýšil počet gymnázií a středních odborných škol. Dominantou ve školství je silné zastoupení středních uměleckých škol, jedná se především o střední uměleckoprůmyslové školy sklářské a bižuterie. Vysoká škola je v Libereckém kraji zastoupena Technickou univerzitou Liberec. Po roce 1990 stoupl výrazně počet studentů a tak se počet fakult rozšířil z fakulty strojní a textilní na ještě pedagogickou, hospodářskou, architektury a mechatroniky a mezioborových inženýrských studií, jenž textilní fakulta je jedinou v České republice.

Zdravotní péči zajišťují ambulantní zařízení a sítě lékáren. Nejdůležitějším zdravotnickým zařízením v Libereckém kraji je Nemocnice Liberec, která má vysoce specializované obory a poskytuje péči nemocným z celé České republiky. Významné

³⁶*Hrubý domácí produkt* [online]. [cit. 2021-03-5]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/zpravy/527056-16-01-2020-aktualni-makroekonomicke-udaje-za-liberecky-kraj/>

³⁷*Charakteristika Libereckého kraje* [online]. [cit. 2021-03-05]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xl/charakteristika_kraje

zařízení nadregionální péče je Ústav Chirurgie ruky a plastické chirurgie ve Vysokém. Jsou zde i dvě lázeňská střediska- Lázně Libverda a Lázně Kunratice), kde se zotavují lidé s choroby pohybového ústrojí, srdce, krevního oběhu a revmatismu.

Liberecký kraj má zajímavou kulturně historickou tradici, kterou můžeme vidět ve velkém množství stavebních, kulturní i historických památek a zařízení. K předmětům nadregionálního významu patří zejména Severočeské muzeum v Liberci, Oblastní galerie v Liberci a Státní vědecká knihovna v Liberci. Významné kulturní dominanty jsou Divadlo F.X. Šaldy se scénou Malého divadla a Naivní divadlo v Liberci, Zoologická a Botanická zahrada v Liberci.³⁸

Území kraje je významnou oblastí z hlediska cestovního ruchu. Stává se cílem tuzemských a zahraničních návštěvníků a to zejména z důvodu výjimečnosti krajiny, pozoruhodné přírodní útvary, kulturně historické památky. Nejvíce aktiv spojené s cestovním ruchem jsou specifická území: Krkonoše, Jizerské hory, Český Ráj, Doksy a okolí, Podkrkonoší, Lužické hory). Za historické cenné objekty s vysokou návštěvností patří hrady a zámky (Bezděz, Zákupy, Lemberk, Frýdlant v Čechách, Hrubý Rohozec, Sychrov, Valdštejn. Krajina je obohacena vodními plochami (Máchovo jezero). Návštěvníci kraje mohou využít téměř 50 tis. lůžek v různých kategoriích ubytovacích zařízení. Na území kraje je vysoká koncentrace objektů individuální rekreace- chaty a chalupy a to zejména v okresech Česká Lípa a Semily. K rozvoji cestovního ruchu napomáhají také silniční a železniční hraniční přechody i velké množství přechodů pro pěší.³⁹

4.1 Národní kulturní památky Libereckého kraje

Národní kulturní památky tvoří významnou součást kulturního bohatství národa a prohlašuje je vláda České republiky nařízením. V Libereckém kraji se nachází celkem 16 národních kulturních památek (k 1.7.2018):

³⁸Charakteristika Libereckého kraje [online]. [cit. 2021-03-05]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xl/charakteristika_kraje

³⁹SYROVÁTKOVÁ, Jaroslava. *Cestovní ruch v Libereckém kraji*. Liberec: Technická univerzita, 2011. ISBN 978-80-7372-704-8.

- Brusírna Harrachovské sklárny se strojním vybavením (Nařízení vlády č. 106/2014 Sb.)
- Dlaskův statek v Dolánkách u Turnova (Nařízení vlády č. 50/2010 Sb.)
- Horský hotel a vysílač Ještěd (Nařízení vlády č. 422/2005 Sb.), zároveň na Indikativní seznamu památek UNESCO
- Hrad Bezděz (Nařízení vlády č. 147/1999 Sb.)
- Hrad Grabštejn (Nařízení vlády č. 170/2008 Sb.)
- Janatův mlýn v Buřanech (Nařízení vlády č. 106/2014 Sb.)
- Kostel sv. Vavřince a Zdislavy v Jablonném v Podještědí (Nařízení vlády č. 170/2008 Sb.)
- Poutní areál s kostelem Navštívení Panny Marie s farou a zvonící v Horní Polici (Nařízení vlády č. 23/2018 Sb.)
- Poutní areál s kostelem Navštívení Panny Marie v Hejnicích (Nařízení vlády č. 23/2018 Sb.)
- Zámek Frýdlant (Nařízení vlády č. 432/2001 Sb.)
- Zámek Hrubý Rohozec (Nařízení vlády č. 432/2001 Sb.)
- Zámek Lemberk (Nařízení vlády č. 432/2001 Sb.)
- Zámek Sychrov (Nařízení vlády č. 262/1995 Sb.)
- Zámek Zákupy (Nařízení vlády č. 432/2001 Sb.)

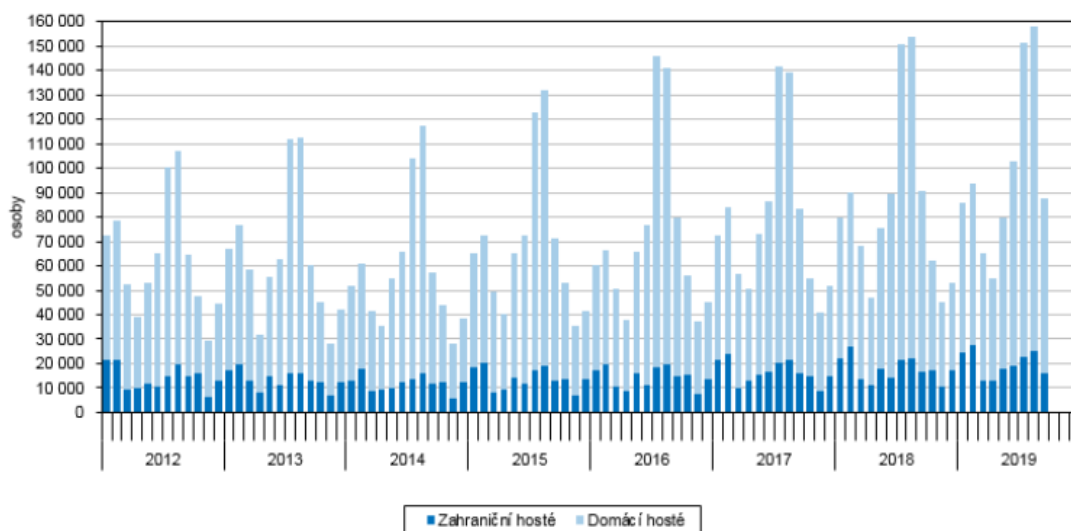
- Hospodářský dvůr zámku v Zákupích (Nařízení vlády č. 50/2010 Sb.)
- Zřícenina hradu Trosky (Nařízení vlády č. 432/2001 Sb.)⁴⁰

⁴⁰*Liberecký kraj* [online]. [cit. 2021-03-01]. Dostupné z: <https://kultura.kraj-lbc.cz/page412/agenda-oddeleni/pamatky-lk/narodni-kulturni-pamatky-v-libereckem-kraji-131-k-132016>

5 Cestovní ruch v Libereckém kraji

Data z Českého statistického úřadu nám ukazují, že Liberecký kraj nalákal zahraniční návštěvníky, nejvíce hostů přijelo v roce 2019 v měsíci srpen (157 773 osob) a v měsíci červenci (151 175 osob). V září poté počet turistů poklesl na 87 804 návštěvníků. Tzn. meziročně návštěvnost v červeni stoupla o 1,1,% a v srpnu o 3,7%, naopak v měsíci září poklesla o 2,2%. Ze zahraničních hostů převažovali nejvíce turisté z Německa 42,7%, z Polska 15,5%, ze Slovenska 7,7% a 6,2% z Nizozemska. Do Libereckého kraje pak ještě zavítali návštěvníci (více než 2 tisíce) z Izraele, Dánska, Ruska, Rakouska a Ukrajiny.⁴¹

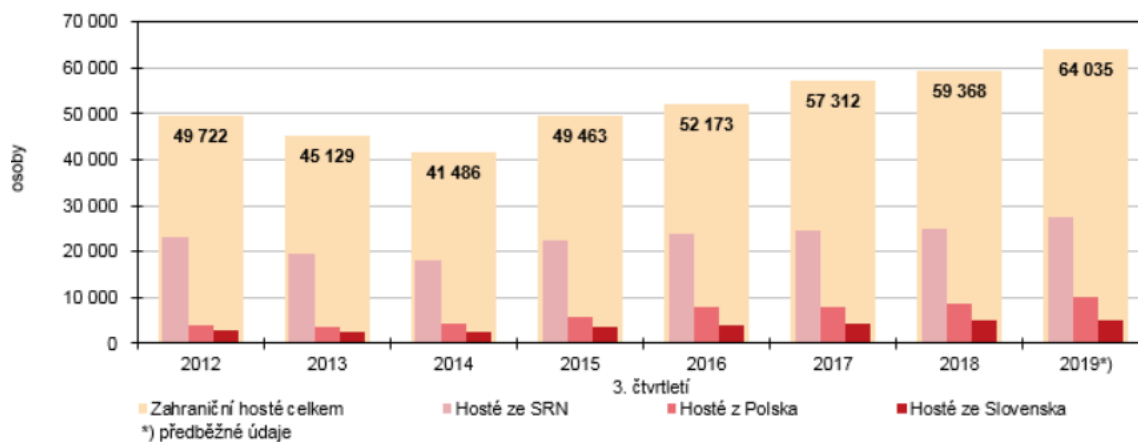
Obrázek 3: Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních Libereckého kraje v jednotlivých měsících

Zdroj: www.czso.cz/csu/xl/cestovni-ruch-v-libereckem-kraji

⁴¹ Český statistický úřad [online]. [cit. 2021-03-07]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xl/cestovni-ruch-v-libereckem-kraji-ve-3-ctvrtletí-2019-a-1-az-3-ctvrtletí-2019-predbezne-udaje>

Obrázek 4: Zahraniční hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v Libereckém kraji

Zdroj: www.czso.cz

Počet turistů se oproti roku 2018 navýšil skoro ve všech krajích České republiky. Výjimkou se stal pouze Kraj Vysočina, kde byl pokles o 0,4%. Přírůstky se pohybovaly v intervalu od 0,3% v kraji Jihočeském do 9,2% v kraji Olomouckém. Domácí hosté navýšili zájem o ubytovací zařízení skoro ve všech regionech- nejvyšší byl Olomoucký kraj (+9,2%). V jihomoravském kraji se snížil zájem domácích o 0,2%. meziroční úbytek zahraničních hostů zaznamenal Kraj Vysočina (-4,8%) a Jihočeský kraj. Naproti tomu o 9,0% více hostů přivítal Olomoucký kraj.

Nejvíce turistů během července – září 2019 zavítalo do Hlavního města Prahy (2 298 120 hostů). Dalším nejvíce navštěvovaným krajem byl Jihomoravský (813 075 hostů), následným Jihočeský kraj (797 556 hostů). Návštěvnost v Libereckém kraji byla mezi regiony 6. nejvyšší s 5,3% podílem republikovém úhrnu. Nejnížší návštěvnost byla v Pardubickém kraji (183 884 hostů).

Z hlediska krajů České republiky celkový počet přenocování meziročně v roce 2019 vzrostl v dalších 11 regionech, nejvýše v Plzeňském (+9,1%). Nárůst v Libereckém kraji byl 3. nejvyšší mezi regiony. Pokles v tomto případě zaznamenal kraj Vysočina (-2,7%) a také Pardubický. Počet přenocování domácích hostů se zvýšil včetně našeho také v 9 krajích, nejvyšší nárůst je v Plzeňském kraji. Naopak nízký zájem domácích hostů byl o Hlavní město Prahu, Pardubický kraj, Jihomoravský kraj a Kraj Vysočina. V případě

přenocování zahraničních hostů došlo k výraznému propadu v kraji Vysočina, dále v Jihočeském kraji, Moravskoslezském a Ústeckém. Naopak v rámci mezikrajského srovnání nejvyšší nárůst přenocování zahraniční hostů byl v Libereckém kraji (+11,8%).⁴²

Dle tabulky č.1 bylo v roce 2018 v České republice celkem 21 247 150 hostů, z toho 10 611 394 nerezidentů. Nejvíce hostů bylo v Praze, zde bylo 7 892 184, z nichž nerezidentů bylo 6 671 706. Liberecký kraj má celkem 1 005 093 hostů z nichž nerezidentů bylo 211 409.

Tabulka 1: Cestovní ruch v České republice podle krajů v roce 2018

kraj České republiky	Hosté		Přenocování	
	Celkem	Nerezidenti	Celkem	Nerezidenti
Česká republiky	21 247 150	10 611 394	55 513 922	26 760 021
Hl. m. Praha	7 892 184	6 670 706	18 249 084	16 133 000
Středočeský	1 122 095	275 121	2 642 741	602 259
Jihočeský	1 726 991	643 528	4 350 666	1 105 052
Plzeňský	839 900	306 196	2 035 115	612 148
Karlovarský	1 118 003	682 841	5 248 482	3 410 646
Ústecký	632 150	216 528	1 687 629	592 901
Liberecký	1 005 093	211 409	2 994 106	648 540
Královéhradecký	1 342 757	298 094	4 305 538	976 215
Pardubický	467 712	64 183	1 325 857	183 048
Vysočina	602 487	78 667	1 464 334	188 531
Jihomoravský	2 040 627	686 643	4 086 131	1 220 938
Olomoucký	700 112	141 446	2 161 009	288 271
Zlínský	779 124	125 429	2 227 040	286 351
Moravskoslezský	985 795	212 622	2 752 191	516 948

Zdroj: vlastní zpracování, zdroj dat: www.csu.cz

⁴² Český statistický úřad [online]. [cit. 2021-03-07]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xl/cestovni-ruch-v-libereckem-kraji-ve-3-ctvrtleti-2019-a-1-az-3-ctvrtleti-2019-predbezne-udaje>

Tabulka 2: Vybrané údaje za Liberecký kraj- cestovní ruch

	2016	2017	2018
Hosté	863 520	935 566	1 005 093
z toho nerezidenti	172 493	196 075	211 409
Přenocování	2 681 486	2 874 880	2 994 106
z toho nerezidenti	561 793	627 180	648 540

Zdroj: vlastní zpracování, zdroj dat: www.czso.cz

Z ročních výsledků českého statistického úřadu vyplývá, že se Libereckému kraji dařilo. Celkový počet hostů překročil poprvé od roku 2012 v roce 2018 hranici 1 mil. turistů, celkem jich bylo 1 005 093. Hosté zde zůstali déle, průměrná doba přenocování je 3,0 noci a doba pobytu představuje 4,0 dny, u zahraničních hostů to bylo více a to 3,1 noci a 4,1 dny. Návštěvnost turistů stoupá ve všech krajích České republiky. Naše země je vnímána jako bezpečná země, a to má vliv na zájem turistů.

6 Návrh turistické trasy

Praktická část popisuje navržený týdenní turistický poznávací pobyt, který je směřován na návštěvu Národních kulturních památek v Libereckém kraji. Turistický zájezd je pro 18 osob, kde bude zajištěna doprava, vstupné, ubytování a částečně i strava (snídaně v ubytovacích zařízeních). Doprava je zajištěna pomocí vlaku a pronajatého autobusu s řidičem. V každém dnu navštíví skupina turistů Národní kulturní památku v Libereckém kraji a zároveň prozkoumají i její atraktivní okolí. Navrhovaný turistický poznávací pobyt je vhodný pro letní sezonu v době prázdnin měsíc červenec a srpen a to z důvodu přístupu na hrady a zámky, pobyt je vhodný spíše pro aktivní lidi, kteří mají zkušenosti s turistikou a nejsou pohybově omezení.

Závěrem praktické části je konečná kalkulace nákladů na turistický poznávací pobyt.

6.1 Den první

První den začíná v neděli ve 14:00 hod, sraz je před prvním ubytovacím zařízením a to před Hotelem Karel IV v Turnově. Hotel a zároveň apartmán poskytuje ubytování v klidné vilové čtvrti nedaleko centra města Turnov. V okolí malebné krajiny CHKO Český ráj je mnoho zámků a památek, které lákají k výletům. Ubytovaní nabízení jedno- až třílůžkové pokoje (dvoulůžkový 2 000 Kč se snídaní) a apartmány v hlavní hotelové budově spolu s pěti dobře vybavenými rodinnými apartmány. Hosté mohou také využít zahradu s bazénem a brouzdalištěm, kolárnu, parkoviště a restauraci.

Po ubytování na hotelu následuje první výlet. V 15:00 se vyjíždí pronajatým autobusem na Státní hrad Trosky. Hrad Trosky je vzdálen od Turnova 12 km a cesta trvá 16 minut. Autobus doveze skupinu na parkoviště hned pod Troskami odkud vede cesta pěšky na Trosky dlouhá cca 250 m. Návštěvní doba v období 1.7- 31.-8. je od pondělí do neděle, základní vstupné stojí 100 Kč a délka okruhu je 40 minut. Na prvním nádvoří se nachází kiosek s občerstvením, pod hradem je Turistická chata a hotel. Po prohlídce je ještě 45 min. rozchod a poté následuje zpět cesta do Turnova, kde se turisté mohou navečeřet buď v restauraci u hotelu nebo mohou využít několik dalších restaurací v centru Turnova.

Historie Hradu Trosky: hrad má základy na sopečném podloží, dva lávové sopouchy vyvěřely z nitra v době třetihor. Založení hradu spadá do pozdního středověku- mezi roku 1380-1390, kdy byl majitelem panství Čeněk z Vartemberka.

Hrad trosky prošel stavební obnovou. V roce 2012 byly dokončeny náročné práce na obnově a údržbě hradu. Jednalo se o rekonstrukci a konzervaci vrchní části celého obvodového pásu hradeb včetně zdí. Součástí zmíněných prací byl i archeologický výzkum a terénní úpravy za účelem odvodnění severní části paláců. V roce 2014 se zpřístupnila dosud uzavřená část hradu, na jaře roku 2013 byl znovu postaven vyhlídkový ochoz na věži Baba, který byl značně poškozen hnilobou. V roce 2018 byla vyměněna vstupní brána do hradu, která byla vyrobena podle středověké předlohy. Do budoucna se plánují další rekonstrukce, zpevňování, nové toalety, nové pokladny a také zpevnění příjezdové cesty a celého povrchu nádvoří.⁴³

Obrázek 5: hrad Trosky

Zdroj: Státní hrad Trosky (hrad-trosky.cz)

6.2 Den druhý

Druhý den začíná snídaní mezi 8:00 hod a 9:00 hod. V 10:00 hod následuje výlet na Dlaskův statek u Dolánek u Turnova. Autobus však nepojede přímo k Dlaskovu statku,

⁴³ *Hrad Trosky* [online]. [cit. 2021-03-01]. Dostupné z: <https://www.hrad-trosky.cz/cs/o-hradu/historie>

ale pojedje trochu výše a to na Malou Skálu, která je vzdálena 10 km a cesta trvá 11 minut autobusem. Na Malé Skále budou připraveny kánoe a rafty, kterými skupina sjede řeku Jizeru přímo až k Dlaskovu statku. Cesta po řece je velice klidná, na celé délce je pouze jeden jez na začátku, ti odvážnější mohou jez absolvovat, méně odvážní mohou nasednout na raft až pod jezem. Délka sjezdu je cca 9 km a trvá přibližně 2-3 hodiny, je vhodná i pro děti. Poplatek za dvoumístné kánoe je 420 Kč a raft pro 4-7 osob 950 Kč. Veškeré příslušenství – pádla, barely či vodní pytle jsou již v ceně.

Na konci trasy po Jizeře u Dlaskova statku je restaurace Abelův mlýn, kde je možné se občerstvit. Je zde široká nabídka nápojů a hlavních jídel. Po obědě na mlýně se skupina vydá na Dlaskův statek který je vzdálen již pouze cca 100 m.

Vstupné na Dlaskův statek je 70 Kč. Dlaskův statek je typická a vzácně dochovaná ukázka formy pojizerského domu. Bývalá svobodnická usedlost byla postavena v roce 1716 a je jedním z nekrásnějších a nejtypičtějším příkladem roubené architektury českého venkova. Kromě samotné chalupy je součástí expozice stodola, spýchar, dřevěná vstupní brána a dřevěný srub.⁴⁴

Obrázek 6: Dlaskův statek

Zdroj: DLASKŮV STATEK - Muzeum Turnov (muzeum-turnov.cz)

V případě hezkého počasí je možné se vykoupat v řece Jizeře. Návrat na hotel je přibližně kolem 18:00 (po celou dobu pohybu u Dlaskova statku je možné využít

⁴⁴ *Dlaskův statek* [online]. [cit. 2021-03-1]. Dostupné z: <https://www.muzeum-turnov.cz/dlaskuv-statek/>

občerstvení na Abelově mlýnu). Skupina může využít po návratu restauraci, která je součástí hotelu a je otevřena do 20:00 hod.

6.3 Den třetí

Třetí den je poslední den, který bude v hotelu v Turnově.

Ráno po snídani se účastníci vydají v 10:00 hod pěšky naučnou stezkou na zámek Hrubý Rohozec. Délka trasy je 3,5 km. Průběh Trasy- Turnov, náměstí- bývalá Pacltova huť- Metelkovy sady- Dlaskův statek v Dolánkách- brána zámku Hrubý Rohozec. Stezka je zaměřena kulturně-historicky i přírodně. Tištění průvodce je k dispozici v Městském informačním centru města Turnov.

Na zámku absolvují okruh v délce 50 minut, který stojí 140 Kč. Teno kruh zahrnuje prohlídku prvního patra, tj. schodiště, knihovnu, jídelnu, salon, loveckou chodbu, dobovou toaletu, apartmán hraběnky. Všechny místnosti mají bohatou výzdobu a jsou zařízeny ještě původním nábytkem, obrazy a porcelánem. Po prohlídce je možné navštívit kavárnu u zámku a občerstvit se. Zámek je obklopen nevelkým anglickým parkem, ve kterém si mohou prohlédnout vzácné stromy, sochy světců a romantickou umělou jeskyni nad skalním srázem od které je výhled na údolí řeky Jizery. Samotný zámek je raně gotický hrad postavený v roce 1300 na skále nad řekou. V současné době jsou interiéry zámku prezentovány v původní podobě ze 30. let 20.století.⁴⁵

⁴⁵ *Hrubý Rohozec* [online]. [cit. 2021-03-1]. Dostupné z: <https://www.zamek-hrubyrohozec.cz/cs/o-zamku/historie>

Obrázek 7: zámek Hrubý Rohozec

Zdroj: Fotogalerie - Hrubý Rohozec (zamek-hrubyrohozec.cz)

Po prohlídce zámku a 45 min. rozchodu vyzvedne skupinu autobus a ještě v ten den navštíví zámek Sychrov, který je vzdálen 8 km od Turnova a zároveň i 8 km o zámku Hrubý Rohozec.

Po příjezdu na Sychrov se skupina naobědvá v místní restauraci a poté vyrazí na zámek Sychrov. Základní okruh Novogotický klenot rohanů trvá 60 minut a stojí 200 Kč. Po prohlídce bude ještě rochod na projití přilehlého anglického parku nebo občerstvení v zámecké restauraci s výhledem na zámek.

Zámek Sychrov byl postaven v 15. století. Na přelomu dvacátých a třicátých let 20.století byl zámek upraven do funkcionalistického směru. Novogotické vybyvení bylo nahrazeno moderním. Po ukončení druhé světové války byl zámek zkonfiskován a stal se státním majetkem. Od počátku devadesátých let probíhá rozsáhlá rekonstrukce, restaurování interiéru a exteriéru, zámeckého parku. Cílem rekonstrukce je nejvíce přiblížit zámek do doby jeho největšího rozkvětu- tj. ke stavu z druhé poloviny 19. století.⁴⁶

⁴⁶ Zámek Sychrov [online]. [cit. 2021-03-1]. Dostupné z: <https://www.zamek-sychrov.cz/cs/o-zamku/historie>

Obrázek 8: zámek Sychrov

Zdroj: <https://www.zamek-sychrov.cz/>

6.4 Den čtvrtý

Ráno po snídani na hotelu se skupina odubytuje a v 10:00 je sraz před hotelem. Autobusem se pojedou do Doks, které jsou vzdáleny 56 km a cesta trvá 42 minut. Ubytování je v Hotel Lázeňský vrch. Hotel nabízí ubytování 200 metrů od Máchova jezera, obklopen lesy v rekreační části Doksy. Ubytování nabízí celkem kapacitu 41 lůžek, v ceně ubytování jsou snídaně, které jsou podávány v domácí restauraci. Součástí hotelu je i zahrada s terasou a posezením hned vedle venkovního bazénu.

Po ubytování na hotelu skupina vyjíždí směr hrad Bezděz, který je vzdálený 7 km, z parkoviště ještě pěšky k hradu cca jeden kilometr. Hrad nabízí prohlídku, která je dlouhá 40 minut a vstupné je 120 Kč. Následuje asi 30 min. rozchod na nakoupení suvenýrů a občerstvení. Cestu zpět jde skupina pěšky po malebném kraji.

Bezděz se řadí mezi nejzajímavější hrady v Česku. Jako jeden z mála se dochoval v původní podobě. Nebyl přestaven ani zbořen a proto se zachovala vzácná raně gotická hradební kaple a křížová cesta, kterou lemují mnoho kapliček. Na hradě je od června 2018 zpřístupněn nově Templářský palác.⁴⁷

⁴⁷ Zámek Sychrov [online]. [cit. 2021-03-1]. Dostupné z: <http://www.hradbezdez.cz/historie.html>

Hrad Bezděz byl nejspíše vybudován v 60. letech 13. století českým králem Přemyslem Otakarem II., jako obrana obchodní cesty a proti rozpínavosti sousedních rodů Ronovců a Markvartinců. Bezděz se stával vyhledávaným turistickým místem a to přimělo Valdštejny k opravám. V roce 1932 hrad získal od posledního majitele Klub československých turistů za symbolickou částku 2000 Kč, ti si ho hned začali přebudovávat pro turistické účely. Jejich počínání přerušila druhá světová válka- toto území připadlo do tzv. Sudet. Po roce 1953 převzal Bezděz Státní památková péče.⁴⁸

Obrázek 9: hrad Bezděz

Zdroj: <http://www.hradbezdez.cz/>

Příchod na hotel by měl být cca kolem 19:00 hod a následuje již jen večere v místní restauraci.

6.5 Den pátý

Pátý den je sraz před hotel v 10:00 hod. Skupina vyrazí autobusem na cestu dlouho 20 km, která bude trvat 20 minut. Na zámku proběhne prohlídka základního okruhu *Zámek za císaře Ferdinanda*. Vstupné je 190 Kč a prohlídka trvá 50 minut.

⁴⁸ *Hrad Bezděz* [online]. [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: <https://www.hrad-bezdez.cz/cs/o-hradu/historie>

V místě zámku stála již ve 14. století gotická tvrz. Již v roce 1365 se v Zákupích objevují páni z Vartenberka, jimž patřily Zákupy až do druhé poloviny 15. století. V roce 1383 je v Zákupích prvně výslovně uvedena tvrz. V letech 1850-1853 byly zásadně upraveny interiéry zámku. Dne 1. července 1900 se v zámecké kapli konal sňatek následníka trůnu Františka Ferdinanda d'Este s hraběnkou Žofií Chotkovou. Místo sňatku byly vybrány Zákupy z důvodu, protože ženichova nevlastní matka arcivévodkyně Marie Terezie z Braganzy využívala Zákupy jako letní sídlo. Roku 1918 po zániku monarchie byl zámek společně s ostatními císařskými statky přidělen do vlastnictví československého státu a je státním majetkem doposud.⁴⁹

Obrázek 10: zámek Zákupy

Zdroj: <https://www.zamek-zakupy.cz/>

Projekt Zákupy- obnova jižního křídla hospodářského dvora.

Cílem projektu je obnova památkové hodnoty jižního křídla hospodářského dvora státního zámku Zákupy. Následně pak zpřístupnění, současný stav není vhodný k přístupu a havarijní stav zařazuje stavbu mezi jedny z neohroženějších památek v České republice.

Dle kvalifikovaného odhadu lze po dokončení očekávat návštěvnost zhruba 39 000 platících návštěvníků zámeckého areálu za rok. Předpoklad je, že návštěvnost bude

⁴⁹ Zámek Zákupy [online]. [cit. 2021-03-1]. Dostupné z: <https://www.zamek-zakupy.cz/cs/o-zamku/historie>

nadále narůstat, neboť dojde k zatraktivnění celého areálu a k rozšíření expozic i prohlídkových tras.⁵⁰

Cestou zpět k hotelu ještě skupinu čeká zastávka u Máchova jezera, kde se konají vyhlídkové plavby. Plavba trvá zhruba 30 minut a stojí 190 Kč. Během plavby turisté uvidí zátoky pláže, vily ve Starých Splavech, vrch Borný, Myší ostrůvek a na východním horizontu hrad Bezděz.

6.6 Den šestý

V 10:00 hod je sraz před Hotelem. Tento den se skupina přemístí na poslední ubytování a to do samotného centra Libereckého kraje- Liberce. Cesta je dlouhá 55 km a trvá přibližně 52 minut.

Ubytování je v Grandhotel Zlatý Lev. Hotel je typický svým secesním pojetím. Historické centru Liberce je hned vedle hotelu, naproti je menší park. Cena za dvoulůžkový pokoj je 1 900 Kč.

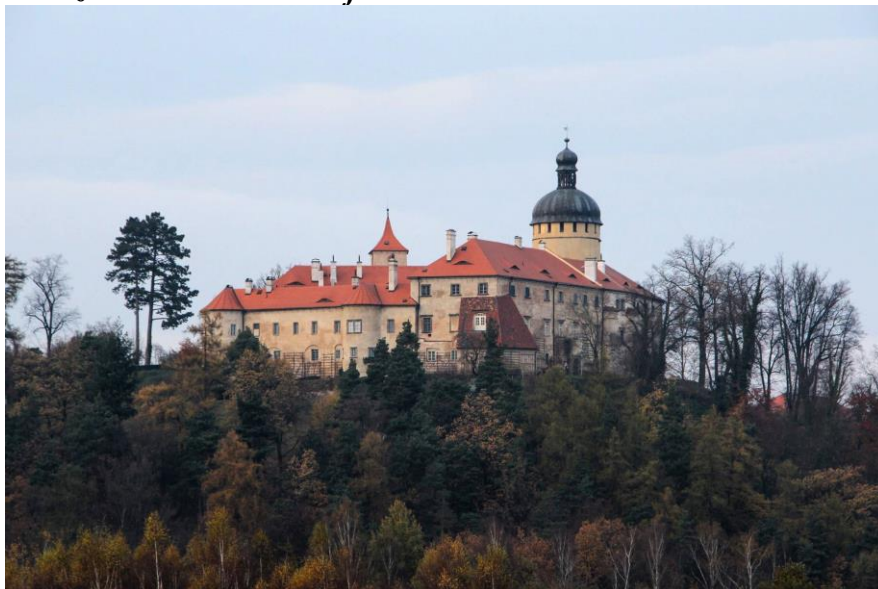
Po ubytování následuje cesta na hrad Grabštejn, který je vzdálen 18 km a cesta bude trvat 15 minut. Pro prohlídku je vybrán základní okruh v délce 50 minut za cenu 140 Kč.

O hradu Grabštejn je poprvé zmínka v listině z roku 1286, kde majitelem byl Ota II. Od roku 1953 sloužil hrad pro potřeby armády, stal se majetkem Ministerstva národní obrany a spadal pod správu vojenské ubytovací správy. Armáda ho plně využívala až do roku 1970, kdy byly objekty předány Krajskému středisku státní památkové péče a ochrany přírody v Ústí nad Labem. Následně po odchodu Československé armády hrad dostal zkázu a z hradu se stala neobývaná zřícenina. Podíl na destrukci měl čas, nepříznivé přírodní vlivy, vandalové a hledači pokladů či zloději. V roce 1990 Československá

⁵⁰ Zámek Zákupy [online]. [cit. 2021-03-01]. Dostupné z: <https://www.zamek-zakupy.cz/cs/o-zamku/Obnova-hospodarskeho-dvora>

armáda předala hrad Státnímu památkovému ústavu v Ústí nad Labem, který začal objekt opravovat a to až do roku 2010.⁵¹

Obrázek 11: hrad Grabštejn

Zdroj: <https://www.hrad-grabstejn.cz/>

Po návratu bude dostatek času na návštěvu centra města Liberec, který si každý uspořádá podle sebe.

6.7 Den sedmý

Poslední den je sraz ve 12:00 hod před hotelem. Cílem posledního dne je Ještěd.

Cesta k lanovce v Horním Hanychově bude trvat autobusu 12 minut a je dlouhá 7 km. Lanovka vyveze turisty až na Ještěd- jednosměrná stojí 110 Kč a zpáteční 170 Kč. Ve skupině si mohou vybrat, zda chtějí zpět jet lanovkou nebo jít pěšky.

Zájem turistů začal v polovině 19.století. S přibývajícími turisty zde Florián a Barbara Haslerovi z Horního Hanychova začali prodávat od roku 1844 občerstvení a od roku 1850 zde postavili chatu, kde poskytovali i ubytování. Základní kámen hotelu byl položen v roce 1906 a další rok došlo k otevření. V roce 1963 byl hotel zničen požárem. Současníkům

⁵¹ *Hrad Grabštejn* [online]. [cit. 2021-03-01]. Dostupné z: <https://www.hrad-grabstejn.cz/cs/o-hradu/historie>

již známá stavba ve tvaru hyperbolu začala vznikat díky architektovi Karlovi Hubáčkovi a statiku Zdeňku Patrmanovi, kteří se na projektu podíleli mezi roky 1963-1966. Samotná stavba byla realizována v období 1966-1973. Tvar budovy byl navržen kvůli místním povětrnostním podmínkám. Zároveň navazuje na svahy hory a opticky tak dokončuje Ještěd. Stavba je celkem vysoká 94 metrů, anténa vysílače má 17 m. Na vrcholu nalezneme i restauraci, která je otevřena denně od 11 hodin.⁵²

Obrázek 12: Ještěd

Zdroj: <https://www.jested.cz/>

Odjezd z parkoviště je plánován kolem 17:00 hod a to rovnou na nádraží (autobusové a vlakové) v Turnově. Cesta bude dlouhá 26 km a trvat bude přibližně 21 minut.

6.8 Celková kalkulace nákladů

Celková cena za ubytování se snídaní včetně rekreačních poplatků činí 96 800 Kč. Cena pronájmu autobusu je 8 228 Kč (34Kč/km), parkovací karta 800 Kč. Cena parkovného je 1 250 Kč. Cena vstupného je 24 800 Kč, služby průvodce 3 000 Kč. Celková cena pobytu pro 16 osob 134 878 Kč, cena na jednu osobu je tedy 8 430 Kč. Celková cena za osobu i se započtením zisku pro pořadatele výletu je 9000 Kč. Zisk z pořádaného zájezdu je celkem 9 120 Kč.

⁵² Ještěd [online]. [cit. 2021-03-01]. Dostupné z: <https://www.rozhlednajested.cz/>

6.8.1 Náklady na ubytování

Ubytování v Hotelu Karel IV. pro 16 osob na 3 noci. Využity budou dvoulůžkové pokoje pro dvě osoby, cena je 2 000 Kč, objednáno tedy 8 pokojů a celková cena je 48 000 Kč. Ubytování v Hotelu Lázeňská vrch pro 16 osob na 2 noci. Využity budou dvoulůžkové pokoje pro dvě osoby, cena je 2 100 Kč, objednáno 8 pokojů a celková cena je 33 600 Kč. Ubytování v Grandhotel Zlatý lev pro 16 osob na 1 noc. Využity budou dvoulůžkové pokoje pro dvě osoby, cena je 1 900 Kč, objednáno 8 pokojů a celková cena je 15 200 Kč. Ceny jsou včetně rekreačních poplatků. Parkovací karty dohromady stojí 800 Kč.

Tabulka 3: Náklady na ubytování

Využití ubytovacích služeb	Počet osob	Počet nocí	Cena v Kč	Celková cena
Hotel Karel IV., 2 osoby/den	16	3	2 000,-	48 000,-
Hotel Lázeňský vrch, 2 osoby/den	16	2	2 100,-	33 600,-
Grandhotel Zlatý Lev, 2 osoby/den	16	1	1 900,-	15 200,-

Zdroj: Vlastní zpracování

6.8.2 Náklady na stravování

Snídaně byly vždy součástí ceny za ubytování. Obědy a večeře si osoby hradí sami dle svého výběru, program byl vždy naplánován tak, aby byl dostatek prostoru na občerstvení.

6.8.3 Náklady na dopravu

Pronájem autobusu stál 34 Kč na 1 km. Celkem ujetých kilometrů za pobyt byl 242 km. celková cena činí 8 228 Kč. Cena parkovného za celý pobyt činí 1 250 Kč.

Tabulka 4: Počet najetých kilometrů za pobyt

den pobytu	počet najetých km
1. den	24km
2. den	20km
3. den	20km
4. den	14km
5. den	40km
6. den	91km
7. den	33km
celkem	242km

Zdroj: vlastní zpracování

6.8.4 Náklady na jednotlivé dny dle programu

Tabulka 5: Vstupné jednotlivých dní

den	cena za osobu	celková cena
1. den	100,-	1600,-
2. den	490,-	7840,-
3. den	200,-	3200,-
4. den	120,-	1920,-
5. den	390,-	6240,-
6. den	140,-	2240,-
7. den	110,-	1760,-
součet	1550,-	24800,-

Zdroj: vlastní zpracování

Konečná cena za vstupné pro osobu činí 1 550 Kč. Toto je cena za vstupy, přímo dle daného programu. Celkem za 16 lidí vychází cena 24 800 Kč.

Závěr

Hlavním cílem bakalářské práce bylo využití Národních kulturních památek v Libereckém kraji pro rozvoj cestovního ruchu. Dílčím cílem bylo vymezit definici cestovního ruchu, druhy a formy cestovního ruchu. Charakterizovat význam cestovního ruchu pro Českou republiku a přiblížit vývojové etapy novodobého cestovního ruchu.

V České republice respektive v Libereckém kraji má cestovní ruch vysoký potenciál a to z důvodu atraktivnosti prostředí a historie. Liberecký kraj má za rok 2018 celkem 1 005 093 hostů z nichž nerezidentů bylo 211 409 bez přenocování a celkem 2 994 106 z toho 648 540 nerezidentů s noclehem. V roce 2019 se po celé České republice ubytovalo v hromadných ubytovacích zařízeních 21 998 000 turistů z toho nerezidentů 10 891 000 a 11 097 000 rezidentů. Ekonomické hledisko v práci ukazuje, že příjmy ze zahraničního cestovního ruchu vyvrcholily v roce 2018, kdy byly 7,442 mld USD.

Cílem praktické části bylo naplánovat týdenní výlet pro 16 osob v Libereckém kraji. Tento pobyt byl především zaměřen na Národní kulturní památky v Libereckém kraji a jejich okolí. Součástí výletu bylo ubytování, stravování, doprava a program na každý den pobytu. Ubytování bylo rozděleno do tří ubytovacích zařízení- v Turnově, Doksech a Liberci. Během pobytu bylo navštíveno celkem 8 Národních kulturních památek, cílem bylo navštívit i jejich atraktivní okolí. Pobyt byl jak dobrodružný (sjíždění Jizery k Dlaskovu statku), tak i poznávací a naučný (historické památky, Máchův kraj, atd.). Stravování bylo zajištěno snídaní na hotelu s možností zakoupení obědu a večeře přímo v ubytovacím zařízení nebo v blízkém okolí. Dopravu zajišťoval pronájem soukromého autobusu. Pobyt je vhodný pro letní sezonu a to zejména z důvodu provozu památek.

Seznam použité literatury

BERÁNEK, Jaromír. *Ekonomika cestovního ruchu*. Praha: Mag Consulting, 2013. ISBN 978-80-86724-46-1.

DROBNÁ, D. – MORÁVKOVÁ, E. *Cestovní ruch pro střední školy a pro veřejnost*. Praha: Fortuna, 2007, ISBN 80-7168-901-7.

HESKOVÁ, Marie. *Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy*. 2., upr. vyd. Praha: Fortuna, 2011. ISBN 978-80-7373-107-6.

HORNER, S. – SWARBOOKE, J. *Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času*. Praha: Grada Publishing, 2003, ISBN 80-247-0202-9 .

HRALA, V. *Geografie cestovního ruchu*. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze – Fakulta mezinárodních vztahů, 2005. 978-80-85970-79-1.

Kol. autorů. *Atlas cestovního ruchu České republiky*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2010

Kolektiv autorů. *Školení a vzdělávání pracovníků v cestovním ruchu*. Praha: Mag Consulting, 2006

KUBANOVÁ, J. *Statistické metody pro ekonomickou a technickou praxi*. 2. vyd. Bratislava : Statis, 2008, ISBN 80-85659-37-9.

MORRISON, A.M. *Marketing pohostinství a cestovního ruchu*. Praha: Victoria Publishing, 1995, ISBN: 80-85605-90-2.

PALATKOVÁ, Monika a Jitka ZICHOVÁ. *Ekonomika turismu: turismus České republiky: vymezení a fungování trhu turismu, přístupy k hodnocení významu a vlivu*

turismu, charakteristika turismu České republiky. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3748-5.

PETRŮ, Z. *Základy ekonomiky cestovního ruchu*. Praha: Idea Servis, 2007. ISBN 80-85970-29-5.

RYGLOVÁ, Kateřina. *Cestovní ruch: soubor studijních materiálů*. Vyd. 3., rozš. Ostrava: Key Publishing, 2009. Management (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-028-6.

SYROVÁTKOVÁ, Jaroslava. *Cestovní ruch v Libereckém kraji*. Liberec: Technická univerzita, 2011. ISBN 978-80-7372-704-8.

Seznam použitých internetových zdrojů

Cestovní ruch [online]. [cit. 2021-02-24]. Dostupné z:
<http://cestovni-ruch.studentske.cz/2009/11/cestovni-ruch-definice.html>

Český statistický úřad [online]. 2008 [cit. 2021-02-20]. Dostupné z:
<[http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/22003A4870/\\$File/921108m.pdf](http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/22003A4870/$File/921108m.pdf)

Český statistický úřad [online]. [cit. 2021-03-5]. Dostupné z:
<https://www.czso.cz/csu/xl/metodika-ukazatelu-nejdulezitejsi-udaje#obyvatelstvo>

Český statistický úřad [online]. [cit. 2021-03-07]. Dostupné z:
<https://www.czso.cz/csu/xl/cestovni-ruch-v-libereckem-kraji-ve-3-ctvrtleti-2019-a-1-az-3-ctvrtleti-2019-predbezne-udaje>

Dlaskův statek [online]. [cit. 2021-03-1]. Dostupné z: <https://www.muzeum-turnov.cz/dlaskuv-statek/>

Hrad Bezděž [online]. [cit. 2021-03-10]. Dostupné z: <https://www.hrad-bezdez.cz/cs/o-hradu/historie>

Hrad Grabštejn [online]. [cit. 2021-03-01]. Dostupné z: <https://www.hrad-grabstejn.cz/cs/o-hradu/historie>

Hrubý Rohozec [online]. [cit. 2021-03-1]. Dostupné z: <https://www.zamek-hrubyrohozec.cz/cs/o-zamku/historie>

Hrad Trosky [online]. [cit. 2021-03-01]. Dostupné z: <https://www.hrad-trosky.cz/cs/o-hradu/historie>

Hrubý domácí produkt [online]. [cit. 2021-03-5]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/zpravy/527056-16-01-2020-aktualni-makroekonomicke-udaje-za-liberecky-kraj/>

Charakteristika Libereckého kraje [online]. [cit. 2021-03-05]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xl/charakteristika_kraje

Ještěd [online]. [cit. 2021-03-01]. Dostupné z: <https://www.rozhlednajested.cz/>

Liberecký kraj [online]. [cit. 2021-03-01]. Dostupné z: <https://kultura.kraj-lbc.cz/page412/agenda-oddeleni/pamatky-lk/narodni-kulturni-pamatky-v-libereckem-kraji-131-k-132016>

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [online]. [cit. 2021-03-06]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/cestovni-ruch/mezinarodni-spoluprace/uzavrene-mezinarodni-smlouvy-v-oblasti-cestovniho>

Národní kulturní památky [online]. [cit. 2021-03-02]. Dostupné z: <https://www.npu.cz/narodni-kulturni-pamatky>

Národní památkový ústav [online]. [cit. 2021-02-28]. Dostupné z: <https://www.npu.cz/cs/npu-a-pamatkova-pece/pamatky-a-pamatkova-pece/pamatkovy-fond/pamatkove-chranena-uzemi>

Národní strategie rozvoje cyklistické dopravy [online]. [cit. 2021-02-24]. Dostupné z: www.cyklostrategie.cz/temata/tema-2-1-definice/#kap2>

Zámek Sychrov [online]. [cit. 2021-03-1]. Dostupné z: <https://www.zamek-sychrov.cz/cs/o-zamku/historie>

Zámek Zákupy [online]. [cit. 2021-03-1]. Dostupné z: <https://www.zamek-zakupy.cz/cs/o-zamku/historie>

Zámek Zákupy [online]. [cit. 2021-03-01]. Dostupné z: <https://www.zamek-zakupy.cz/cs/o-zamku/Obnova-hospodarskeho-dvora>